



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 19. lokakuuta 2018
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2018/0359 (NLE)

13314/18
ADD 1

WTO 266
SERVICES 64
FDI 42
COASI 251

EHDOTUS

Lähettiläs:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	19. lokakuuta 2018
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin
Kom:n asiak. nro:	COM(2018) 694 final – LIITE 1
Asia:	LIITE asiakirjaan Ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välisen sijoitussuojasopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2018) 694 final – LIITE 1.

Liite: COM(2018) 694 final – LIITE 1

Bryssel 17.10.2018
COM(2018) 694 final

ANNEX 1

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus neuvoston päätökseksi

**Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välisen
sijoitussuojasopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta**

EUROOPAN UNIONIN
JA SEN JÄSENVALTIOIDEN
SEKÄ VIETNAMIN SOSIALISTISEN TASAVALLAN VÄLINEN
SIJOITUSSUOJASOPIMUS

EUROOPAN UNIONI,

jäljempänä 'unioni',

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

BULGARIAN TASAVALTA,

TŠEKin TASAVALTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

VIRON TASAVALTA,

IRLANTI,

KROATIAN TASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

ITALIAN TASAVALTA,

KYPROKSEN TASAVALTA,

LATVIAN TASAVALTA,

LIETTUAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

UNKARI,

MALTAN TASAVALTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PUOLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ROMANIA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA ja

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

jäljempänä yhdessä 'EU-osapuoli', sekä

VIETNAMIN SOSIALISTINEN TASAVALTA,

jäljempänä 'Vietnam',

jäljempänä yhdessä 'osapuolet', jotka

TUNNUSTAVAT pitkäaikaisen ja vahvan kumppanuutensa, joka perustuu Brysselissä 27 päivänä kesäkuuta 2012 allekirjoitetussa *Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan kokonaisvaltaista kumppanuutta ja yhteistyötä koskevassa puitesopimuksessa*, jäljempänä 'kumppanuus- ja yhteistyösopimus', kuvastuviin yhteisiin periaatteisiin ja arvoihin, sekä merkittävät talous-, kauppa- ja sijoitussuhteensa, jotka osaltaan kuvastuvat Brysselissä pp.kk.vvv allekirjoitetussa *Euroopan unionin ja Vietnamin sosialistisen tasavallan välisessä vapaakauppasopimuksessa*, jäljempänä 'vapaakauppasopimus',

HALUAVAT edelleen vahvistaa taloussuhdettaan osana yleisiä yhteyksiään ja niiden kanssa johdonmukaiselle tavalla ja ovat vakuuttuneita siitä, että tällä sopimuksella luodaan uusi ilmapiiri osapuolten välisten sijoitusten kehitykselle,

TUNNUSTAVAT, että tämä sopimus täydentää ja edistää alueellisia talouden yhdentymispyrkimyksiä,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET lujittaa talous-, kauppa- ja sijoitussuhteitaan noudattaen kestävä kehityksen tavoitetta sen taloudellisessa, sosiaalisessa ja ympäristöön liittyvässä ulottuvuudessa ja edistää tämän sopimuksen nojalla sijoituksia tavalla, jossa otetaan huomioon korkeatasoinen ympäristönsuojelu ja työsuojelu ja asiaa koskevat kansainvälisesti hyväksytyt normit ja sopimukset,

HALUAVAT nostaa elintasoa, edistää talouskasvua ja talouden vakautta, luoda uusia työllisyysmahdollisuuksia ja parantaa yleistä hyvinvointia ja tätä varten vahvistavat uudelleen sitoutumisensa sijoitusten edistämiseen,

VAHVISTAVAT UUDELLEEN sitoutumisensa kestävä kehityksen periaatteisiin vapaakauppasopimuksessa,

TUNNUSTAVAT avoimuuden merkityksen, joka kuvastuu niiden vapaakauppasopimuksessa tekemissä sitoumuksissa,

VAHVISTAVAT UUDELLEEN sitoutumisensa San Franciscossa 26 päivänä kesäkuuta 1945 tehtyyn *Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaan* ja ottavat huomioon Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 10 päivänä joulukuuta 1948 antamassa *Ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa* ilmaistut periaatteet,

RAKENTAVAT TOIMINTANSA Marrakeshissa 15 päivänä huhtikuuta 1994 *Maailman kauppajärjestön perustamisesta tehdyn Marrakeshin sopimuksen*, jäljempänä 'WTO-sopimus' sekä muiden sellaisten monenkeskisten, alueellisten ja kahdenvälisten sopimusten ja järjestelyjen, joiden osapuolia ne ovat, erityisesti vapaakauppasopimuksen, mukaisille oikeuksilleen ja velvollisuuksilleen,

HALUAVAT parantaa yritystensä kilpailukykyä tarjoamalla niille ennakoitavissa olevan oikeudellisen kehyksen niiden sijoitussuhteita varten,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 LUKU

TAVOITTEET JA YLEISET MÄÄRITELMÄT

1.1 ARTIKLA

Tavoite

Tämän sopimuksen tavoitteena on parantaa sijoitusympäristöä osapuolten välillä tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

1.2 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä sopimuksessa

- a) 'osapuolen luonnollisella henkilöllä' tarkoitetaan EU-osapuolen tapauksessa henkilöä, joka on unionin jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan kyseisen maan kansalainen¹, ja Vietnamin tapauksessa henkilöä, joka on Vietnamin lainsäädännön mukaan Vietnamin kansalainen;

¹ Käsitteeseen 'luonnollinen henkilö' sisältyvät Latviassa pysyvästi asuvat luonnolliset henkilöt, jotka eivät ole Latvian tai minkään muun valtion kansalaisia mutta joilla on Latvian lakien ja asetusten nojalla oikeus saada kansalaisuudettoman henkilön passi (muukalaispassi).

- b) 'oikeushenkilöllä' tarkoitetaan mitä tahansa sovellettavan lainsäädännön mukaan joko voiton tuottamiseksi tai muuta tarkoitusta varten asianmukaisesti perustettua tai muulla tavoin järjestettyä, yksityisessä tai julkisessa omistuksessa olevaa oikeussubjektia, kuten yrityksiä, säätiöitä, henkilöyhtiöitä, yhteisyrityksiä, yksityisiä elinkeinonharjoittajia ja yhdistyksiä;
- c) 'osapuolen oikeushenkilöllä' tarkoitetaan EU-osapuolen oikeushenkilöä, joka on perustettu unionin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja jolla on merkittäviä liiketoimia¹ unionin alueella, tai Vietnamin oikeushenkilöä, joka on perustettu Vietnamin lainsäädännön mukaisesti ja jolla on merkittäviä liiketoimia Vietnamin alueella;

Oikeushenkilö on

- i) yhden osapuolen luonnollisten tai oikeushenkilöiden 'omistama', jos yli 50 prosenttia sen pääomasta on EU-osapuolen tai Vietnamin henkilöiden omistuksessa; tai

¹ Euroopan yhteisön perustamissopimusta koskevan Maailman kauppajärjestölle antamansa ilmoituksensa mukaisesti (asiakirja WT/REG39/1) unioni ja sen jäsenvaltiot katsovat, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 54 artiklassa esille tuotu käsite 'tosiasiallinen ja jatkuva yhteys' unionin talouteen vastaa 'merkittävien liiketoimien' käsitettä. Tämän mukaisesti unioni ja sen jäsenvaltiot myöntävät oikeushenkilölle, joka on perustettu Vietnamin lainsäädännön mukaisesti ja jolla on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka tai keskushallinto Vietnamin alueella, tämän sopimuksen mukaiset edut vain, jos kyseisellä oikeushenkilöllä on tosiasiallinen ja jatkuva taloudellinen yhteys Vietnamin talouteen.

- ii) yhden osapuolen luonnollisten tai oikeushenkilöiden 'määräysvallassa', jos EU-osapuolen tai Vietnamin henkilöillä on valtuudet nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin oikeudellisesti ohjata sen toimintaa;
- d) 'julkista valtaa käytettäessä suoritetuilla palveluilla ja muulla toiminnalla' tarkoitetaan palveluja tai toimintaa, joita ei suoriteta kaupallisesti eikä kilpailtaessa yhden tai useamman talouden toimijan kanssa;
- e) 'taloudellisella toiminnalla' tarkoitetaan teollista, kaupallista ja ammatillista toimintaa sekä käsityöläistoimintaa mutta ei julkista valtaa käytettäessä suoritettuja palveluja ja muuta toimintaa;
- f) 'toiminnalla' tarkoitetaan sijoituksen yhteydessä johtamista, hallintoa, ylläpitämistä, käyttöä, käyttöoikeutta, myyntiä tai muuta luovutusta¹;
- g) 'osapuolen käyttöön ottamalla tai voimassa pitämällä toimenpiteellä' tarkoitetaan toimenpidettä, jonka toteuttavat
 - i) keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelimet ja viranomaiset; tai
 - ii) julkishallinnon ulkopuoliset elimet käyttäessään keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten niille siirtämiä valtuuksia;

¹ Tarkennetaan, etteivät näihin sisälly toimet, jotka toteutetaan samaan aikaan kuin asianomaisen sijoituksen tekemiseksi sovellettavan lainsäädännön mukaisesti on toteutettu tarvittavat menettelyt tai ennen kyseisiä menettelyjä.

- h) 'sijoituksella' tarkoitetaan kaikenlaisia omaisuuseriä, jotka osapuolen sijoittaja omistaa tai jotka ovat sen määräysvallassa suoraan tai välillisesti toisen osapuolen alueella¹ ja joilla on sijoituksille tyypilliset ominaispiirteet, kuten pääoman tai muiden varojen sitoumukset, tuotto- tai voitto-odotukset, riskin kantaminen ja tietty kesto; sijoitusmuotoihin voivat kuulua seuraavat:
- i) aineellinen ja aineeton irtain ja kiinteä omaisuus sekä muut omistusoikeudet kuten vuokrat, kiinnitykset, pantit ja vakuudet;
 - ii) yritys² sekä osakkeet ja muut yrityksen pääomaan osallistumisen muodot sekä niihin perustuvat oikeudet;
 - iii) velkakirjat, obligaatiot sekä lainat ja muut velkainstrumentit sekä niihin perustuvat oikeudet;
 - iv) avaimet käteen-, rakennus-, hallinnointi-, tuotanto-, käyttöoikeus-, tulonjako- ja muut vastaavat sopimukset;

¹ Tarkennetaan, että osapuolen alueeseen kuuluvat myös sen talousvyöhyke ja mannerjalusta, kuten Montego Bayssa 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyssä *Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksessa*, jäljempänä 'UNCLOS', määrätään.

² 'Sijoituksen' määritelmän osalta 'yrityksellä' ei tarkoiteta edustustoa. Tarkennetaan, että sen, että osapuolen alueelle perustetaan edustusto, ei sinänsä katsota merkitsevän sijoituksen olemassaoloa.

v) rahasaatavat tai oikeudet muihin omaisuuseriin taikka oikeudet sopimusperusteisiin suorituksiin, joilla on taloudellinen arvo¹; ja

vi) teollis- ja tekijänoikeudet² ja liikearvo;

sijoitettuja tuottoja on käsiteltävä sijoituksina, jos niillä on sijoituksen ominaispiirteet, eikä minkäänlainen muutos siinä, missä muodossa varat sijoitetaan tai uudelleensijoitetaan, vaikuta siihen, pidetäänkö niitä sijoituksena, niin kauan kuin niillä säilyvät sijoituksen ominaispiirteet;

¹ Tarkennetaan, että rahasaataviin eivät sisälly rahasaatavat, jotka johtuvat pelkästään kaupallisista sopimuksista, jotka koskevat osapuolen alueella tapahtuvaa luonnollisen tai oikeushenkilön harjoittamaa tavaroiden tai palvelujen myyntiä toisen osapuolen alueella olevalle luonnolliselle tai oikeushenkilölle, eikä tällaisen sopimuksen rahoittaminen iii alakohdassa tarkoitettua lainaa lukuun ottamatta eivätkä mitkään asiaan liittyvät määräykset, tuomiot tai ratkaisut.

² Tätä sopimusta sovellettaessa teollis- ja tekijänoikeuksilla tarkoitetaan ainakin kaikenlaisia TRIPS-sopimuksen II osan 1–7 kohdassa tarkoitettuja teollis- ja tekijänoikeusluokkia, joita ovat

- a) tekijänoikeus ja lähioikeudet;
- b) tavaramerkit;
- c) maantieteelliset merkinnät;
- d) teollismallit;
- e) patenttioikeudet;
- f) integroitujen piirien piirimallit (topografiat);
- g) julkistamattoman tiedon suoja; ja
- h) kasvilajikkeet.

- i) 'osapuolen sijoittajalla' tarkoitetaan osapuolen luonnollista tai oikeushenkilöä, joka on tehnyt sijoituksen toisen osapuolen alueella;
- j) 'tuotoilla' tarkoitetaan kaikkia määriä, jotka on saatu tai johdettu sijoituksesta tai uudelleensijoituksesta, kuten voittoja, osinkoja, pääomatuloja, rojalteja, korkoja, teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyviä suorituksia, luontoissuorituksia ja kaikkea muuta laillista tuloa;
- k) 'toimenpiteellä' tarkoitetaan mitä tahansa osapuolen toimenpidettä, joka voi olla lain, säännöksen tai määräyksen, säännön, menettelyn, päätöksen tai hallinnollisen toimen muodossa tai missä tahansa muussa muodossa;
- l) 'henkilöllä' tarkoitetaan luonnollista tai oikeushenkilöä;
- m) 'kolmannella maalla' tarkoitetaan tämän sopimuksen alueellisen soveltamisalan, sellaisena kuin se määritellään 4.22 artiklassa (Alueellinen soveltaminen), ulkopuolella sijaitsevaa maata tai aluetta;
- n) 'EU-osapuolella' tarkoitetaan unionia tai sen jäsenvaltioita taikka unionia ja sen jäsenvaltioita Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen perustuvan toimivallan mukaan;
- o) 'osapuolella' tarkoitetaan EU-osapuolta tai Vietnamia;

- p) 'kansallisella' tarkoitetaan yhtäältä unionin ja sen jäsenvaltioiden¹ ja toisaalta Vietnamin lainsäädännön, lakien ja asetusten osalta keskus-, alue- tai paikallistason lainsäädäntöä, lakeja ja asetuksia; ja
- q) 'tämän sopimuksen piiriin kuuluvalla sijoituksella' tarkoitetaan osapuolen sijoittajan toisen osapuolen alueella tekemää sijoitusta, joka on olemassa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä tai tehdään tai hankitaan sen jälkeen ja joka on tehty kyseisen toisen osapuolen sovellettavien lakien ja asetusten mukaisesti.

2 LUKU

SIJOITUSTEN SUOJA

2.1 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan
 - a) tämän sopimuksen piiriin kuuluviin sijoituksiin; ja
 - b) osapuolen sijoittajiin niiden tämän sopimuksen piiriin kuuluviin sijoituksiin liittyvän toiminnan osalta.

¹ Tarkennetaan, että unionin jäsenvaltioiden kansallisiin lakeihin ja asetuksiin sisältyvät unionin lait ja asetukset.

2. Tämän sopimuksen 2.3 artiklaa (Kansallinen kohtelu) ja 2.4 artiklaa (Suosituimmuuskohtelu) ei sovelleta

- a) audiovisuaalisen alan palveluihin;
- b) ydinaineiden louhintaan, valmistukseen ja jalostukseen¹;
- c) aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan;
- d) kansalliseen meriliikenteen kabotaasiin²;
- e) kotimaisiin ja kansainvälisiin lentoliikennepalveluihin, mukaan lukien sekä säännöllinen että muunlainen lentoliikenne, ja suoraan liikenneoikeuksien käyttöön liittyviin palveluihin, ei kuitenkaan seuraaviin:
 - i) ilma-alusten korjaus- ja huoltopalvelut, joiden ajaksi ilma-alus poistetaan liikenteestä;

¹ Tarkennetaan, että ydinmateriaalien jalostukseen kuuluu kaikki toiminta, joka sisältyy kaikkia toimialoja koskevaan kansainväliseen toimialaluokitusstandardiin, sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, N 4, ISIC REV 3.1, 2002, koodi 2330).

² Tämän alajakson mukainen kansallinen meriliikenteen kabotaasi käsittää matkustajien tai tavaroiden kuljettamisen unionin jäsenvaltion tai Vietnamin sataman tai paikan ja saman jäsenvaltion tai Vietnamin toisen sataman tai paikan välillä, mukaan lukien mannerjalusta UNCLOS:n mukaisesti, sekä unionin jäsenvaltion tai Vietnamin satamasta tai paikasta lähtevän ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mitä tätä aihetta koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti pidetään kabotaasina.

ii) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;

iii) tietokonepohjaisen varausjärjestelmän palvelut;

iv) maahuolintapalvelut; ja

v) lentoasemapalvelut;

ja

f) julkista valtaa käytettäessä suoritettuihin palveluihin ja muuhun toimintaan.

3. Tämän sopimuksen 2.3 artiklaa (Kansallinen kohtelu) ja 2.4 artiklaa (Suosituimmuuskohtelu) ei sovelleta osapuolten myöntämiin tukiin¹.

4. Tätä lukua ei sovelleta osapuolten sosiaaliturvajärjestelmiin tai sellaiseen osapuolen alueella harjoitettavaan toimintaan, joka liittyy, vaikka vain ajoittain, julkisen vallan käyttöön.

¹ EU-osapuolen tapauksessa 'tukiin' sisältyvät unionin oikeudessa määritellyt 'valtioneuot'. Vietnamin osalta 'tukiin' sisältyvät sijoittamisen kannustimet sekä sijoittamistuki kuten tuotantopaikkaan liittyvä apu, henkilöresurssien koulutus ja kilpailukyyn parantamiseen tähtäävät toimet, esimerkiksi teknologiaan, tutkimukseen ja kehittämiseen, oikeudelliseen avustamiseen, markkinatiedotukseen ja myynninedistämiseen liittyvä tuki.

5. Tätä lukua ei sovelleta osapuolen työmarkkinoille pyrkiviä luonnollisia henkilöitä koskeviin toimenpiteisiin eikä kansalaisuutta taikka vakituista asumista tai työpaikkaa koskeviin toimenpiteisiin.

6. Lukuun ottamatta 2.1 artiklaa (Soveltamisala), 2.2 artiklaa (Sijoitukset ja sääntelytoimenpiteet ja -tavoitteet) ja 2.5 artiklaa (Sijoitusten kohtelu) – 2.9 artiklaa (Sijaantulo) minkään tässä sopimuksessa ei katsota edellyttävän, että rajoitetaan osapuolia vapaakauppasopimuksen 9 luvun (Julkiset hankinnat) nojalla sitovia velvollisuuksia tai että määrätään lisää julkisiin hankintoihin liittyviä velvollisuuksia. Tarkennetaan, että vapaakauppasopimuksen 9 luvun (Julkiset hankinnat) mukaisten julkisia hankintoja koskevien toimenpiteiden ei voida katsoa rikkovan 2.1 artiklaa (Soveltamisala), 2.2 artiklaa (Sijoitukset ja sääntelytoimenpiteet ja -tavoitteet) tai 2.5 artiklaa (Sijoitusten kohtelu) – 2.9 artiklaa (Sijaantulo).

2.2 ARTIKLA

Sijoitukset ja sääntelytoimenpiteet ja -tavoitteet

1. Osapuolet vahvistavat uudelleen oikeutensa toteuttaa alueellaan sääntelyä oikeutettujen politiikan tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten kansanterveyden, turvallisuuden, ympäristön tai yleisen moraalien suojelemiseksi, sosiaalisen suojelun tai kuluttajansuojan varmistamiseksi sekä kulttuurin monimuotoisuuden edistämiseksi ja suojelemiseksi.

2. Tarkennetaan, ettei tätä lukua saa tulkita osapuolen sitoumukseksi olla muuttamatta lainsäädäntö- ja sääntelykehystään, mukaan lukien olla muuttamatta sitä tavalla, joka saattaisi vaikuttaa kielteisesti sijoitusten toimintaan tai sijoittajan tuotto-odotuksiin.
3. Tarkennetaan, että – jollei 4 kohdasta muuta johdu – osapuolen päätös olla antamatta, uudistamatta tai pitämättä voimassa tukea tai avustusta ei tarkoita tämän luvun rikkomista seuraavissa olosuhteissa:
- a) lainsäädännön tai sopimuksen nojalla ei ole olemassa erityistä sitoumusta myöntää kyseistä tukea tai avustusta jollekin toisen osapuolen sijoittajalle tai tämän sopimuksen piiriin kuuluvalla sijoituksella tai uudistaa tai pitää voimassa tällaista tukea tai avustusta; tai
 - b) päätös on tehty tuen tai avustuksen antamista, uudistamista tai voimassa pitämistä koskevien ehtojen tai edellytysten mukaisesti.
4. Tarkennetaan, että minkään tässä luvussa ei katsota estävän osapuolta lopettamasta tuen¹ myöntämistä tai pyytämästä sen takaisinmaksua tai edellyttävän osapuolen hyvittävän sitä sijoittajalle, jos tällaisesta toimesta on määrännyt jokin sen liitteessä 1 (Toimivaltaiset viranomaiset) luetelluista toimivaltaisista viranomaisista.

¹ EU-osapuolen tapauksessa 'tukiin' sisältyvät unionin oikeudessa määritellyt 'valtioneudet'. Vietnamin osalta 'tukiin' sisältyvät sijoittamisen kannustimet sekä sijoittamistuki kuten tuotantopaikkaan liittyvä apu, henkilöresurssien koulutus ja kilpailukyvyyn parantamiseen tähtäävät toimet, esimerkiksi teknologiaan, tutkimukseen ja kehittämiseen, oikeudelliseen avustamiseen, markkinatiedotukseen ja myynninedistämiseen liittyvä tuki.

2.3 ARTIKLA

Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sijoittajille ja tämän sopimuksen piiriin kuuluville sijoituksille kyseisten sijoitusten toiminnan osalta kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin minkä se myöntää samankaltaisissa tilanteissa omille sijoittajilleen ja niiden sijoituksille.
2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, ja Vietnamin tapauksessa, jollei liitteestä 2 (Vietnam – vapautus kansallisesta kohtelusta) muuta johdu, osapuoli voi hyväksyä tai pitää voimassa minkä tahansa toimenpiteen tämän sopimuksen piiriin kuuluvan sijoituksen toiminnan osalta edellyttäen, ettei kyseinen toimenpide ole ristiriidassa vapaakauppasopimuksen liitteessä 8-A (Unionin erityissitoumusten luettelo) tai liitteessä 8-B (Vietnamin erityissitoumusten luettelo) esitettyjen sitoumusten kanssa, jos kyseinen toimenpide on
 - a) toimenpide, joka on hyväksytty tämän sopimuksen voimaantulopäivänä tai ennen sitä;
 - b) a alakohdassa tarkoitettu toimenpide, jota jatketaan, joka korvataan tai jota muutetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen, sillä edellytyksellä, että toimenpide on sen jatkamisen, korvaamisen tai muuttamisen jälkeen vähintään samassa määrin yhteensopiva 1 kohdan kanssa kuin toimenpide sellaisena kuin se oli voimassa ennen jatkamista, korvaamista tai muuttamista; tai

- c) toimenpide, joka ei kuulu a tai b alakohdan soveltamisalaan, sillä edellytyksellä, ettei sitä sovelleta kyseisen osapuolen alueella ennen tällaisen toimenpiteen voimaantulopäivää tehtyihin sijoituksiin eikä sillä tavoin, että niille aiheutetaan tappiota tai vahinkoa¹.

2.4 ARTIKLA

Suosituimmuuskohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sijoittajille ja tämän sopimuksen piiriin kuuluville sijoituksille kyseisten sijoitusten toiminnan osalta kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin minkä se myöntää samankaltaisissa tilanteissa kolmannen maan sijoittajille ja niiden sijoituksille.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta seuraaviin aloihin:
 - a) viestintäpalvelut postipalveluja ja televiestintäpalveluja lukuun ottamatta;
 - b) virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut;

¹ Tätä alakohtaa sovellettaessa osapuolet ymmärtävät, että jos osapuoli on tarjonnut kohtuullisen siirtymäajan toimenpiteen panemiseksi täytäntöön tai jos osapuoli on yrittänyt jollain muulla tavalla käsitellä vaikutuksia, joita toimenpiteestä kohdistuu ennen sen voimaantulopäivää tehtyihin sijoituksiin, kyseiset seikat on otettava huomioon, kun määritetään, aiheutuuko toimenpiteestä tappiota tai vahinkoa ennen sen voimaantulopäivää tehdyille sijoituksille.

c) kalastus ja vesiviljely;

d) metsätalous ja metsästys; ja

e) kaivostoiminta mukaan lukien öljy ja kaasu.

3. Edellä olevan 1 kohdan ei katsota velvoittavan osapuolta ulottamaan toisen osapuolen sijoittajiin tai tämän sopimuksen piiriin kuuluviin sijoituksiin etuja mistään sellaisesta kohtelusta, joka on myönnetty jonkin ennen tämän sopimuksen voimaantulopäivää voimaan tulleen kahdenvälisen, alueellisen tai kansainvälisen sopimuksen nojalla.

4. Edellä olevan 1 kohdan ei katsota velvoittavan osapuolta ulottamaan toisen osapuolen sijoittajiin tai tämän sopimuksen piiriin kuuluviin sijoituksiin etuja

a) kohtelusta, joka on myönnetty jonkin sellaisen kahdenvälisen, alueellisen tai monenvälisen sopimuksen nojalla, joka sisältää sitoumuksia poistaa osapuolten väliltä olennaisilta osiltaan kaikki sijoitusten esteet tai jossa edellytetään osapuolten lainsäädännön lähentämistä yhdellä tai useammalla talouden alalla¹;

b) kohtelusta, joka perustuu johonkin kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehtyyn kansainväliseen sopimukseen tai muuhun, verotukseen kokonaisuudessaan tai pääasiallisesti liittyvään kansainväliseen sopimukseen tai järjestelyyn; tai

¹ Tarkennetaan, että ASEAN-talousyhteisö kuuluu tämän alakohdan osalta alueellinen sopimus-käsitteen soveltamisalaan.

- c) kohtelusta, joka perustuu *palvelukaupan yleissopimuksen*¹ (GATS) VII artiklan tai sen rahoituspalveluja koskevan liitteen mukaisiin, pätevyyden, toimilupien tai vakavaraisuusvaatimusten tunnustamista koskeviin toimenpiteisiin.

5. Tarkennetaan, että 1 kohdassa tarkoitetun käsitteen 'kohtelu' alle eivät kuulu 3 luvun (Riitojen ratkaisu) B jaksossa (Sijoittajien ja osapuolten välisten riitojen ratkaisu) kuvatun kaltaisia riitojenratkaisumenettelyjä tai -mekanismeja, joista määrätään muissa kahdenvälisissä, alueellisissa tai kansainvälisissä sopimuksissa. Kyseisiin sopimuksiin sisältyvät aineelliset velvoitteet eivät itsessään ole "kohtelua", eikä niitä sen vuoksi voida ottaa huomioon tämän artiklan rikkomista arvioitaessa. Toimenpiteitä, jotka osapuoli edellä mainittujen aineellisten velvoitteiden perusteella toteuttaa, pidetään "kohteluna".

6. Tätä artiklaa on tulkittava *ejusdem generis* -periaatteen² (samanlajisuusperiaatteen) mukaisesti.

¹ Kuten esitetään Maailman kauppajärjestön perustamisesta 15 päivänä huhtikuuta 1994 Marrakeshissa tehdyn Marrakeshin sopimuksen liitteessä 1b.

² Tarkennetaan, että tämän kohdan ei katsota estävän tämän sopimuksen muiden määräysten tulkittamista tapauksen mukaan *ejusdem generis* -periaatteen mukaisesti.

2.5 ARTIKLA

Sijoitusten kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sijoittajille ja tämän sopimuksen piiriin kuuluville sijoituksille kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun sekä täyden suojan ja turvan 2–7 kohdan ja liitteen 3 (Sijoitusten kohtelua koskeva yhteisymmärrys) mukaisesti.
2. Osapuoli rikkoo 1 kohdassa tarkoitettua kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun velvollisuutta, jos toimenpide tai toimenpidesarja tarkoittaa
 - a) oikeussuojan epäämistä rikosoikeudellisessa, siviilioikeudellisessa tai hallinnollisessa menettelyssä;
 - b) oikeudenmukaisen menettelyn perustavaa rikkomista oikeudellisessa tai hallinnollisessa menettelyssä;
 - c) ilmeistä mielivaltaisuutta;
 - d) kohdennettua syrjintää ilmeisen väärin perustein, kuten sukupuolen, rodun tai uskonnollisen vakaumuksen perusteella;
 - e) huonoa kohtelua, kuten pakottamista, vallan väärinkäyttöä tai vastaavaa vilpillisyyttä; tai
 - f) minkä tahansa muun, osapuolten 3 kohdan mukaisesti hyväksymään kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun velvollisuuteen kuuluvan tekijän rikkomista.

3. Kohtelu, jota ei mainita 2 kohdassa, saattaa olla vastoin kohtuullista ja oikeudenmukaista kohtelua, jos osapuolet ovat niin sopineet 4.3 artiklassa (Muutokset) määrättyjen menettelyjen mukaisesti.

4. Soveltaessaan 1–3 kohtaa 3 luvussa (Riitojen ratkaisu) tarkoitettu riitojenratkaisuelin voi ottaa huomioon sen, onko osapuoli tämän sopimuksen piiriin kuuluvan sijoituksen saadakseen antanut toisen osapuolen sijoittajalle erityisen vaikutelman, jonka luomaan odotukseen sijoittaja on luottanut päättäessään tehdä tai pitää yllä kyseisen sijoituksen mutta jota osapuoli ei ole myöhemmin lunastanut.

5. Tarkennetaan, että 1 kohdassa tarkoitettu käsite 'täysi suoja ja turva' viittaa osapuolen velvollisuuteen toimia siten kuin sijoittajien ja tämän sopimuksen piiriin kuuluvien sijoitusten fyysisen turvallisuuden suojaamiseksi on tapauksen mukaan kohtuudella välttämätöntä.

6. Jos osapuoli on tehnyt toisen osapuolen sijoittajien tai tämän sopimuksen piiriin kuuluvien sijoitusten kanssa kirjallisen sopimuksen, joka täyttää kaikki seuraavassa esitetyt edellytykset, osapuoli ei voi rikkoa kyseistä sopimusta julkista valtaa käyttämällä. Kyseiset edellytykset ovat seuraavat:

- a) kirjallinen sopimus on tehty ja se tulee voimaan tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen¹;

¹ Tarkennetaan, että kirjalliseen sopimukseen, joka on tehty ja joka tulee voimaan tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen, ei sisälly minkään sellaisen sopimuksen uusimista tai jatkamista asianomaisen alkuperäisen sopimuksen määräysten mukaisesti ja alkuperäiseen sopimukseen nähden samoilla tai olennaisesti samoilla ehdoilla, joka on tehty ja on tullut voimaan ennen tämän sopimuksen voimaantulopäivää.

- b) sijoittaja nojaa kirjalliseen sopimukseen päättäessään tehdä tai pitää yllä tämän sopimuksen piiriin kuuluvan sijoituksen, joka on muu kuin kyseinen kirjallinen sopimus, ja rikkomisesta aiheutuu tosiasiallista vahinkoa kyseiselle sijoitukselle;
 - c) kirjallisella sopimuksella¹ luodaan mainitun sijoituksen osalta oikeuksien ja velvollisuuksien vaihto molempia osapuolia sitovasti; ja
 - d) kirjalliseen sopimukseen ei sisälly lauseketta asianomaisen sopimuksen osapuolten välisten riitojen ratkaisemisesta kansainvälisellä välimiesmenettelyllä.
7. Tämän sopimuksen tai muun kansainvälisen sopimuksen jonkin muun määräyksen rikkominen ei merkitse tämän artiklan rikkomista.

2.6 ARTIKLA

Tappioiden korvaaminen

1. Osapuolen sijoittajien, joiden tämän sopimuksen piiriin kuuluville sijoituksille koituu tappioita toisen osapuolen alueella sodan tai muun aseellisen selkkauksen, vallankumouksen, kansallisen hätätilan, kapinan, kansannousun tai mellakan vuoksi, on saatava kyseiseltä toiselta osapuolelta palauttamisen, korvauksen, hyvityksen tai muun ratkaisun osalta vähintään yhtä suotuisa kohtelu kuin kohtelu, jonka kyseinen toinen osapuoli myöntää omille sijoittajilleen tai minkä tahansa kolmannen maan sijoittajille.

¹ Käsitteellä 'kirjallinen sopimus' tarkoitetaan sellaista sopimusta, jonka osapuoli on tehnyt kirjallisesti toisen osapuolen sijoittajan tai tämän sijoituksen kanssa ja jonka kumpikin osapuoli on neuvotellut ja pannut täytäntöön yhdellä tai useammalla välineellä.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa rajoittamatta osapuolen sijoittajien, jotka jossakin 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa kärsivät tappioita toisen osapuolen alueella, on saatava toiselta osapuolelta riipeästi asianmukainen ja riittävä palautus tai hyvitys, jos tappiot johtuvat seuraavista:

- a) toisen osapuolen asevoimat tai viranomaiset takavarikoivat tämän sopimuksen piiriin kuuluvan sijoituksen tai osan siitä; tai
- b) toisen osapuolen asevoimat tai viranomaiset hävittävät tämän sopimuksen piiriin kuuluvan sijoituksen tai osan siitä;

kun tämä ei ollut tilanteessa välttämätöntä.

2.7 ARTIKLA

Pakkolunastus

1. Osapuoli ei saa kansallistaa tai pakkolunastaa tämän sopimuksen piiriin kuuluvia toisen osapuolen sijoittajien sijoituksia suoraan tai välillisesti käyttämällä toimenpiteitä, joilla on kansallistamista tai pakkolunastusta vastaava vaikutus, jäljempänä 'pakkolunastus', paitsi

- a) yleisen edun vuoksi;
- b) lain mukaisesti;

c) syrjimättömästi; ja

d) ripeää, asianmukaista ja riittävää korvausta vastaan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun korvauksen on vastattava määrältään tämän sopimuksen piiriin kuuluvan sijoituksen markkina-arvoa hetkenä välittömästi ennen pakkolunastusta tai ennen pakkolunastuksen tuloa yleiseen tietoon sen mukaan, kumpi on aiempi, sekä kohtuullista kaupallisin perustein pakkolunastuspäivän ja maksupäivän väliseltä ajalta määritettyä korkoa. Tällaisen korvauksen on oltava tosiasiallisesti realisoitavissa ja vapaasti siirrettävissä 2.8 artiklan (Siirto) mukaisesti, ja se on maksettava viipymättä.

3. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, silloin kun Vietnam on pakkolunastuksen tekävä osapuoli, maahan liittyvät suorat pakkolunastukset on tehtävä

a) sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaista tarkoitusta varten¹; ja

b) markkina-arvoa vastaavan korvauksen maksua vastaan, sovellettava kansallinen lainsäädäntö huomioon ottaen.

4. Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien pakollisten lisenssien myöntäminen ei ole 1 kohdassa tarkoitettua pakkolunastusta sikäli kuin se on WTO-sopimuksen liitteeseen 1 C sisältyvän *teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn sopimuksen*, jäljempänä 'TRIPS-sopimus', mukaista.

¹ Sovellettava kansallinen lainsäädäntö käsittää Vietnamin maalin nro 45/2013/QH13 ja maan hintojen sääntelyä koskevan asetuksen nro 44/2014/ND-CP, sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.

5. Sijoittajalla, jota pakkolunastus koskee, on oltava pakkolunastuksen tekvän osapuolen lainsäädännön nojalla oikeus saada kanteensa tarkastelu ja sijoituksensa arvonmääritys kyseisen osapuolen oikeudellisen tai muun riippumattoman viranomaisen pikaiseen käsittelyyn.
6. Tätä artiklaa on tulkittava liitteen 4 (Pakkolunastusta koskeva yhteisymmärrys) mukaisesti.

2.8 ARTIKLA

Siirto

Kumpikin osapuoli sallii kaikki siirrot, jotka liittyvät tämän sopimuksen piiriin kuuluviin sijoituksiin, rajoituksetta tai viivytystä vapaasti vaihdettavana valuuttana ja siirtopäivänä sovellettavalla markkinavaihtokurssilla. Tällaisiin siirtoihin kuuluvat

- a) pääomanlisäykset, kuten pääasialliset tai lisävarat sijoituksen ylläpitoon, kehittämiseen tai lisäämiseen;
- b) voitot, osingot, pääomavoitot ja muut tuotot, sijoituksen tai sen osan myynnistä tai rahaksi muuttamisesta saadut tulot;
- c) korot, rojaltit, hallinnointipalkkiot ja teknisen avun maksut sekä muut maksut;

- d) maksut, jotka on suoritettu sijoittajan tai tämän sopimuksen piiriin kuuluvan sijoituksen tekemän sopimuksen mukaisesti, mukaan luettuina lainasopimuksen nojalla suoritettut maksut;
- e) sijoituksen yhteydessä työskentelevän ulkomailta palvelukseen otetun henkilöstön tulot ja muut korvaukset;
- f) 2.6 artiklan (Tappioiden korvaaminen) ja 2.7 artiklan (Pakkolunastus) nojalla maksetut maksut; ja
- g) 3 luvun (Riitojen ratkaisu) B jakson (Sijoittajien ja osapuolten välisten riitojen ratkaisu) nojalla annettujen välitystuomioiden mukaiset vahingonkorvausten maksut.

2.9 ARTIKLA

Sijaantulo

Jos osapuoli tai sen virasto suorittaa tekemänsä takauksen, takuun tai vakuutus sopimuksen mukaisen maksun sellaisen sijoituksen osalta, jonka jokin sen sijoittajista on tehnyt toisen osapuolen alueella, toinen osapuoli tunnustaa kaikkien tällaiseen sijoitukseen liittyvien oikeuksien tai omistusten osalta sijaantulon tai siirron tai vaateen siirtämisen. Osapuolella tai virastolla on oikeus käyttää siirrettyä tai osoitettua oikeutta tai vaadetta samassa laajuudessa kuin sijoittajalla alkuperäisen oikeuden tai vaateen osalta. Tällaisia oikeuksia voi käyttää osapuoli tai sen virasto taikka sijoittaja, jos osapuoli tai virasto antaa siihen luvan.

3 LUKU

RIITOJEN RATKAISU

A JAKSO

OSAPUOLTEN VÄLISTEN RIITOJEN RATKAISU

1 ALAJAKSO

TAVOITE JA SOVELTAMISALA

3.1 ARTIKLA

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on luoda tehokas ja toimiva mekanismi osapuolten välisten, tämän sopimuksen tulkintaan ja soveltamiseen liittyvien riitojen välttämiseksi ja ratkaisemiseksi, jotta päästäisiin yhteisesti sovittuun ratkaisuun.

3.2 ARTIKLA

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan osapuolten välisten, tämän sopimuksen määräysten tulkintaan ja soveltamiseen liittyvien riitojen välttämiseksi ja ratkaisemiseksi, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä.

2 ALAJAKSO

NEUVOTTELUT JA SOVITTELU

3.3 ARTIKLA

Neuvottelut

1. Osapuolet pyrkivät ratkaisemaan kaikki 3.2 artiklassa (Soveltamisala) tarkoitetut riidat käymällä neuvotteluja vilpittömässä mielessä ja siten, että tavoitteena on päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun.
2. Osapuoli pyytää neuvottelujen aloittamista esittämällä toiselle sopimuspuolelle kirjallisen pyynnön, jossa nimetään kyseessä oleva toimenpide ja tämän sopimuksen asianomaiset määräykset, ja toimittamalla siitä jäljennöksen 4.1 artiklassa (Komitea) perustetulle komitealle.

3. Neuvottelut on pidettävä 30 päivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön vastaanottamispäivästä, ja ne on käytävä, jolleivät osapuolet muuta sovi, pyynnön kohteena olevan osapuolen alueella. Neuvottelut katsotaan saatetuiksi päätökseen 45 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamispäivästä, jollei kumpikin osapuoli hyväksy neuvottelujen jatkamista. Neuvottelut ja erityisesti kaikki osapuolten paljastamat tiedot ja esittämät kannat ovat luottamuksellisia eivätkä vaikuta kummankaan osapuolen oikeuksiin mahdollisessa myöhemmässä menettelyssä.
4. Neuvottelut kiireellisistä asioista, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita, kausitavaroita tai kausipalveluja koskevat asiat, on järjestettävä 15 päivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön vastaanottamispäivästä. Neuvottelut katsotaan saatetuiksi päätökseen 20 päivän kuluessa, jollei kumpikin osapuoli hyväksy neuvottelujen jatkamista.
5. Neuvotteluja pyytänyt osapuoli voi käyttää 3.5 artiklaa (Välimiesmenettelyn aloittaminen), jos
- a) toinen osapuoli ei vastaa neuvottelupyyntöön 15 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta;
 - b) neuvotteluja ei pidetä 3 tai 4 kohdassa määrättyjen aikarajojen mukaisesti;
 - c) osapuolet sopivat, ettei neuvotteluja käydä; tai
 - d) neuvottelut on päätetty pääsemättä yhteisesti sovittuun ratkaisuun.

6. Neuvottelujen aikana kumpikin osapuoli esittää riittävät asiatiedot, jotta voidaan arvioida, millä tavoin kyseessä oleva toimenpide saattaa vaikuttaa tämän sopimuksen toimintaan ja soveltamiseen.

3.4 ARTIKLA

Sovittelumekanismi

Osapuolet voivat milloin tahansa sopia sovittelumenettelyn aloittamisesta liitteen 9 (Sovittelumekanismi) nojalla minkä tahansa sellaisen toimenpiteen osalta, joka vaikuttaa haitallisesti osapuolten välisiin sijoituksiin.

3 ALAJAKSO

RIITOJENRATKAISUMENETTELYT

3.5 ARTIKLA

Välimiesmenettelyn aloittaminen

1. Jos osapuolet eivät onnistu ratkaisemaan riitaa 3.3 artiklassa (Neuvottelut) määrättyjen neuvottelujen avulla, neuvotteluja pyytänyt osapuoli voi pyytää välimiespaneelin asettamista.

2. Välimiespaneelin asettamista koskeva pyyntö on tehtävä kirjallisesti toiselle osapuolelle ja siitä on toimitettava jäljennös komitealle. Kantajaosapuolen on pyynnössään nimettävä kohteena oleva toimenpide ja selitettävä, millä tavoin kyseinen toimenpide on ristiriidassa tämän sopimuksen määräysten kanssa, esittäen selkeästi valituksen oikeudelliset perusteet.

3.6 ARTIKLA

Välimiespaneelin toimeksianto

Jolleivät osapuolet toisin sovi kymmenen päivän kuluessa välimiesten valintapäivästä, välimiespaneelin toimeksiantona on

”tarkastella välimiespaneelin asettamisesta 3.5 artiklan (Välimiesmenettelyn aloittaminen) nojalla tehdyssä pyynnössä tarkoitettua asiaa niiden asiaan liittyvien tämän sopimuksen määräysten pohjalta, joihin osapuolet vetoavat, ja päättää, onko tarkasteltavana oleva toimenpide 3.2 artiklassa (Soveltaisala) tarkoitettujen määräysten mukainen, sekä esittää raportissaan selvitettyt tosiseikat, asiaa koskevien määräysten sovellettavuus sekä mahdollisten päätelmien ja suositusten perustelut 3.10 artiklan (Väliraportti) ja 3.11 artiklan (Loppuraportti) mukaisesti”.

3.7 ARTIKLA

Välimiespaneelin asettaminen

1. Välimiespaneeli koostuu kolmesta välimiehestä.
2. Osapuolet kuulevat toisiaan sopiakseen välimiespaneelin kokoonpanosta kymmenen päivän kuluessa siitä, kun vastaajaosapuoli on ottanut vastaan pyynnön välimiespaneelin asettamisesta.
3. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen välimiespaneelin kokoonpanosta 2 kohdassa asetetussa määräajassa, kumpikin osapuoli voi nimetä 3.23 artiklan (Välimiesten luettelo) mukaisesti laaditusta alaluettelostaan välimiehen kymmenen päivän kuluessa 2 kohdassa asetetun määräajan päättymisestä. Jos osapuoli ei nimeä välimiestä alaluettelostaan, välimiehen valitsee arvalla toisen osapuolen pyynnöstä komitean puheenjohtaja tai puheenjohtajan valtuuttama henkilö kyseisen osapuolen alaluettelosta, joka on laadittu 3.23 artiklan (Välimiesten luettelo) mukaisesti.
4. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen välimiespaneelin puheenjohtajasta 2 kohdassa asetetussa määräajassa, komitean puheenjohtaja tai puheenjohtajan valtuuttama henkilö valitsee osapuolen pyynnöstä välimiespaneelin puheenjohtajan arvalla puheenjohtajien alaluettelosta, joka on laadittu 3.23 artiklan (Välimiesten luettelo) mukaisesti.
5. Komitean puheenjohtaja tai tämän valtuuttama henkilö valitsee välimiehet viiden päivän kuluessa 3 tai 4 kohdassa tarkoitetun pyynnön esittämisestä.

6. Välimiespaneelin asettamispäivä on päivä, jona kaikki kolme valittua välimiestä ovat ilmoittaneet osapuolille nimeämisensä hyväksymisestä liitteen 7 (Työjärjestys) mukaisesti.

7. Jos jotain 3.23 artiklassa (Välimiesten luettelo) tarkoitettua luetteloa ei ole laadittu tai jos luettelo ei sisällä riittävästi nimiä silloin, kun 3 tai 4 kohdan nojalla esitetään pyyntö, välimiehet valitaan arvalla molempien osapuolten tai, jos vain toinen osapuoli on tehnyt ehdotuksen, yhden osapuolen virallisesti ehdottamien henkilöiden joukosta.

3.8 ARTIKLA

Välimiespaneelin riitojenratkaisumenettelyt

1. Välimiespaneelin riitojenratkaisumenettelyjä ohjaavat tässä artiklassa sekä liitteissä 7 (Työjärjestys) ja 8 (Välimiesten ja sovittelijoiden käytännesäännöt) esitetyt säännöt ja menettelyt.
2. Jolleivät osapuolet toisin sovi, ne kokoontuvat välimiespaneelin kanssa kymmenen päivän kuluessa sen asettamisesta määrittääkseen kaikki osapuolten tai välimiespaneelin tarpeellisiksi katsomat asiat, kuten menettelyjen aikataulun ja välimiesten palkkiot ja kulukorvaukset, liitteen 7 (Työjärjestys) mukaisesti. Välimiehet ja osapuolten edustajat voivat osallistua tähän kokoukseen myös puhelin- tai videoyhteyden kautta.

3. Kuulemispaikasta päätetään osapuolten yhteisellä suostumuksella. Jos osapuolet eivät pääse kuulemispaikasta yksimielisyyteen, kuuleminen pidetään Brysselissä, jos kantajaosapuolena on Vietnam, ja Hanoissa, jos kantajaosapuolena on EU-osapuoli.
4. Kuulemiset ovat julkisia, jollei liitteessä 7 (Työjärjestys) toisin määrätä.
5. Liitteen 7 (Työjärjestys) mukaisesti osapuolille on annettava mahdollisuus osallistua menettelyihin sisältyviin esityksiin, lausuntojen antamiseen ja väitteiden tai vastaväitteiden esittämiseen. Kaikki osapuolen välimiespaneelille toimittamat tiedot tai kirjalliset lausumat, mukaan lukien väliraportin kuvailevaa osaa koskevat huomautukset, välimiespaneelin kysymyksiin annetut vastaukset ja osapuolen kyseisistä vastauksista esittämät huomautukset, on annettava toisen osapuolen saataville.
6. Jolleivät osapuolet toisin sovi kolmen päivän kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä, välimiespaneeli voi, liitteen 7 (Työjärjestys) mukaisesti, ottaa vastaan oma-aloitteisesti toimitettuja kirjallisia lausumia (*amicus curiae* -lausumia) osapuolen alueelle sijoittautuneilta luonnollisilta henkilöiltä ja oikeushenkilöiltä.
7. Sisäisiä käsittelyjään varten välimiespaneeli kokoontuu suljettuun istuntoon, johon osallistuvat ainoastaan välimiehet. Välimiespaneeli voi myös sallia avustajiensa läsnäolon käsittelyissään. Asioiden käsittely välimiespaneelissa ja sille toimitetut asiakirjat ovat luottamuksellisia.

3.9 ARTIKLA

Alustava ratkaisu kiireellisyydestä

Osapuolen pyynnöstä välimiespaneelin on annettava kymmenen päivän kuluessa asettamispäivästään ennakkoratkaisu siitä, katsooko se asian kiireelliseksi.

3.10 ARTIKLA

Väli­raportti

1. Välimiespaneelin on annettava osapuolille viimeistään 90 päivän kuluttua paneelin asettamispäivästä väli­raportti, jossa esitetään selvitettyt tosiseikat, asiaa koskevien määräysten sovellettavuus sekä päätelmien ja suositusten perustelut. Jos välimiespaneeli katsoo, ettei kyseistä määräaika­a pystytä noudattamaan, sen puheenjohtaja ilmoittaa asiasta kirjallisesti osapuolille ja komitealle ja esittää syyt viivästykseen sekä ilmoittaa päivämäärän, jona välimiespaneeli aikoo antaa väli­raporttinsa. Välimiespaneelin on annettava väli­raportti joka tapauksessa viimeistään 120 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä.
2. Osapuoli voi 14 päivän kuluessa väli­raportin tiedoksi antamisesta toimittaa välimiespaneelille kirjallisen pyynnön, mukaan lukien huomautukset, jotta se tarkistaisi tiettyjä väli­raportin kohtia.

3. Kiireellisissä tapauksissa, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita tai kausitavaroita ja -palveluja koskevat tapaukset, välimiespaneelin on kaikin keinoin pyrittävä antamaan väliraporttinsa 45 päivän kuluessa ja joka tapauksessa viimeistään 60 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä. Osapuoli voi seitsemän päivän kuluessa väliraportin tiedoksi antamisesta toimittaa välimiespaneelille kirjallisen pyynnön, mukaan lukien huomautukset, jotta se tarkistaisi tiettyjä väliraportin kohtia.

4. Tarkasteltuaan osapuolten väliraportista esittämiä kirjallisia pyyntöjä, mukaan lukien huomautukset, välimiespaneeli voi muuttaa raporttiaan ja tehdä tarpeelliseksi katsomiaan lisätutkimuksia.

3.11 ARTIKLA

Loppuraportti

1. Välimiespaneeli antaa loppuraporttinsa osapuolille ja komitealle 120 päivän kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä. Jos välimiespaneeli katsoo, ettei kyseistä määräaikaa pystytä noudattamaan, sen puheenjohtaja ilmoittaa asiasta kirjallisesti osapuolille ja komitealle ja esittää syyt viivästykseen sekä ilmoittaa päivämäärän, jona välimiespaneeli aikoo antaa loppuraporttinsa. Välimiespaneelin on annettava loppuraportti joka tapauksessa viimeistään 150 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä.

2. Kiireellisissä tapauksissa, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita tai kausitavaroita ja -palveluja koskevat tapaukset, välimiespaneelin on kaikin keinoin pyrittävä antamaan loppuraporttinsa 60 päivän kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä. Välimiespaneelin on annettava loppuraportti joka tapauksessa viimeistään 75 päivän kuluttua välimiespaneelin asettamispäivästä.
3. Loppuraportissa on käsiteltävä riittävästi välivaiheen tarkastelun yhteydessä esitettyjä väitteitä ja vastattava selkeästi osapuolten esittämiin huomautuksiin.

3.12 ARTIKLA

Loppuraportin noudattaminen

Vastaajaosapuolen on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin, jotta se noudattaa loppuraporttia viipymättä ja vilpittömässä mielessä.

3.13 ARTIKLA

Loppuraportin noudattamista koskeva kohtuullinen määräaika

1. Jos loppuraportin välitön noudattaminen ei ole mahdollista, osapuolet pyrkivät sopimaan sen noudattamista koskevasta määräajasta. Tällöin vastaajaosapuolen on ilmoitettava viimeistään 30 päivän kuluttua loppuraportin vastaanottamisesta kantajaosapuolelle ja komitealle, paljonko aikaa se tarvitsee voidakseen noudattaa raporttia, jäljempänä 'kohtuullinen määräaika'.

2. Jos osapuolet ovat eri mieltä loppuraportin noudattamista koskevan kohtuullisen määräajan pituudesta, kantajaosapuoli voi 20 päivän kuluessa 1 kohdassa tarkoitetun, vastaajaosapuolen tekemän ilmoituksen vastaanottamisesta pyytää kirjallisesti, että 3.7 artiklan (Välimiespaneelin asettaminen), jäljempänä 'alkuperäinen välimiespaneeli', nojalla asetettu välimiespaneeli määrittää kohtuullisen määräajan pituuden. Pyyntö on annettava tiedoksi vastaajaosapuolelle, ja siitä on toimitettava jäljennös komitealle.
3. Välimiespaneeli ilmoittaa kohtuullisen määräajan pituutta koskevan päätöksensä osapuolille ja komitealle 20 päivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön esittämisestä.
4. Vastaajaosapuoli ilmoittaa kantajaosapuolelle kirjallisesti edistymisestään loppuraportin noudattamisessa viimeistään 30 päivää ennen kohtuullisen määräajan päättymistä.
5. Kohtuullista määräaikaa voidaan pidentää osapuolten yhteisellä sopimuksella.

3.14 ARTIKLA

Loppuraportin noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu

1. Vastaajaosapuoli ilmoittaa ennen kohtuullisen määräajan päättymistä kantajaosapuolelle ja komitealle kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut noudattaakseen loppuraporttia.

2. Jos osapuolten välillä on erimielisyyttä 3.2 artiklan (Soveltamisala) määräysten noudattamiseksi toteutettujen ja 1 kohdan nojalla ilmoitettujen toimenpiteiden olemassaolosta tai johdonmukaisuudesta, kantajaosapuoli voi pyytää kirjallisesti alkuperäistä välimiespaneelia ratkaisemaan asian. Pyyntö on annettava tiedoksi vastaajaosapuolelle, ja siitä on toimitettava jäljennös komitealle. Kantajaosapuolen on pyynnössään nimettävä kohteena oleva toimenpide ja selitettävä, millä tavoin kyseinen toimenpide on ristiriidassa 3.2 artiklan (Soveltamisala) määräysten kanssa, esittäen selkeästi valituksen oikeudelliset perusteet.
3. Välimiespaneeli ilmoittaa ratkaisunsa osapuolille ja komitealle 45 päivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön esittämispäivästä.

3.15 ARTIKLA

Loppuraportin noudattamatta jättämisestä seuraavat väliaikaiset korjaavat toimenpiteet

1. Jos vastaajaosapuoli ei ilmoita loppuraportin noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä kantajaosapuolelle ja komitealle ennen kohtuullisen määräajan päättymistä tai jos välimiespaneeli toteaa, ettei raportin noudattamiseksi ole toteutettu toimenpiteitä tai ettei 3.14 artiklan (Loppuraportin noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu) 1 kohdan nojalla ilmoitettu toimenpide ole 3.2 artiklassa (Soveltamisala) tarkoitetuista määräyksistä johtuvien osapuolen velvollisuuksien mukainen, vastaajaosapuolen on kantajaosapuolen tätä vaatiessa ja kyseisen osapuolen kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen tarjottava korvausta.

2. Jos kantajaosapuoli päättää olla pyytämättä tarjousta korvauksesta tai jos tällainen pyyntö esitetään mutta korvauksesta ei päästä sopimukseen 30 päivän kuluessa kohtuullisen määräajan päättymisestä tai siitä, kun on annettu 3.14 artiklan (Loppuraportin noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu) nojalla välitystuomio, jonka mukaan raportin noudattamiseksi ei ole toteutettu toimenpiteitä tai toteutettu toimenpide ei ole 3.2 artiklassa (Soveltamisala) tarkoitettujen määräysten mukainen, kantajaosapuolella on oikeus toteuttaa etuuskohtelukaupan ja sijoittamiseen liittyvien sitoumusten kehyksessä asianmukaisia osapuolten välillä sovellettavia toimenpiteitä, joiden vaikutukset vastaavat rikkomisesta johtuvia mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia edellyttäen, että se ilmoittaa tästä toiselle osapuolelle ja komitealle. Ilmoituksessa yksilöidään kyseiset toimenpiteet. Kantajaosapuoli voi toteuttaa kyseiset toimenpiteet milloin tahansa sen jälkeen, kun on kulunut kymmenen päivää siitä päivästä, jona vastaajaosapuoli on vastaanottanut ilmoituksen, jollei vastaajaosapuoli ole pyytänyt välimiesmenettelyä tämän artiklan 3 kohdan nojalla.

3. Jos vastaajaosapuoli katsoo, etteivät kantajaosapuolen toteuttamien toimenpiteiden vaikutukset vastaa rikkomisesta johtuvia mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia, se voi pyytää kirjallisesti alkuperäiseltä välimiespaneelilta ratkaisua asiassa. Tällainen pyyntö on annettava tiedoksi kantajaosapuolelle ja siitä on toimitettava jäljennös komitealle ennen 2 kohdassa tarkoitetun kymmenen päivän määräajan päättymistä. Alkuperäisen välimiespaneelin on annettava kantajaosapuolen toteuttamia toimenpiteitä koskeva ratkaisunsa tiedoksi osapuolille ja komitealle 30 päivän kuluessa pyynnön esittämispäivästä. Velvollisuuksia ei saa keskeyttää ennen kuin alkuperäinen välimiespaneeli on antanut tuomionsa tiedoksi, ja keskeytysten on oltava kyseisen tuomion mukainen.

4. Tässä artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava tilapäisiä, eikä niitä sovelleta sen jälkeen, kun

- a) osapuolet ovat päässeet yhteisesti sovittuun ratkaisuun 3.19 artiklan (Yhteisesti sovittu ratkaisu) mukaisesti;
- b) osapuolet ovat yksimielisiä siitä, että 3.14 artiklan (Loppuraportin noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu) 1 kohdan mukaisesti ilmoitettu toimenpide saattaa vastaajaosapuolen toiminnan 3.2 artiklassa (Soveltamisala) tarkoitettujen määräysten mukaiseksi; tai
- c) toimenpide, jonka on todettu olevan ristiriidassa 3.2 artiklassa (Soveltamisala) tarkoitettujen määräysten kanssa, on peruutettu tai sitä on muutettu sen saattamiseksi mainittujen määräysten mukaiseksi 3.14 artiklan (Loppuraportin noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu) 3 kohdassa määrättyllä tavalla.

3.16 ARTIKLA

Raportin noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu sen jälkeen, kun raportin noudattamatta jättämisestä seuraavat väliaikaiset korjaavat toimenpiteet on hyväksytty

1. Vastaajaosapuoli ilmoittaa kantajaosapuolelle ja komitealle kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut välimiespaneelin raportin noudattamiseksi joko kantajaosapuolen soveltamien toimenpiteiden tai korvauksen soveltamisen jälkeen. Lukuun ottamatta 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia kantajaosapuoli päättää 3.15 artiklan (Loppuraportin noudattamatta jättämisestä seuraavat väliaikaiset korjaavat toimenpiteet) mukaisesti toteutetut toimenpiteet 30 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamispäivästä.- Silloin kun on sovellettu korvausta, vastaajaosapuoli voi 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta lopettaa korvauksen soveltamisen 30 päivän kuluessa siitä, kun se on ilmoittanut noudattavansa välimiespaneelin raporttia.
2. Jos osapuolet eivät 30 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta pääse yhteisymmärrykseen siitä, muuttaako ilmoitettu toimenpide vastaajaosapuolen toiminnan yhteensopivaksi 3.2 artiklassa (Soveltamisala) tarkoitettujen määräysten kanssa, kantajaosapuoli pyytää kirjallisesti alkuperäistä välimiespaneelia ratkaisemaan asian. Pyyntö on annettava tiedoksi vastaajaosapuolelle, ja siitä on toimitettava jäljennös komitealle.

3. Välitystuomio annetaan tiedoksi osapuolille ja komitealle 45 päivän kuluessa pyynnön esittämispäivästä. Jos välimiespaneeli päättää, että ilmoitettu toimenpide on 3.2 artikkelissa (Sovelletamisala) tarkoitettujen määräysten mukainen, lopetetaan tapauksen mukaan joko 3.15 artikkelissa (Loppuraportin noudattamatta jättämisestä seuraavat väliaikaiset korjaavat toimenpiteet) tarkoitetut toimenpiteet tai korvaus. Velvollisuuksien keskeytysten tai korvausten tasoa on tarvittaessa mukautettava välitystuomion perusteella.

3.17 ARTIKLA

Välimiesten korvaaminen

Jos välimiesmenettelyn aikana alkuperäinen välimiespaneeli tai jotkin sen jäsenistä eivät pysty osallistumaan paneeliin tai vetäytyvät siitä tai heidät on korvattava, koska he eivät täytä liitteessä 8 (Välimiesten ja sovittelijoiden käytäntesäännöt) olevien käytäntesääntöjen vaatimuksia, sovelletaan 3.7 artikkelissa (Välimiespaneelin asettaminen) esitettyä menettelyä. Tapauksen mukaan raporttien tai tuomioiden tiedoksiantamisen määräaika jatketaan 20 päivällä.

3.18 ARTIKLA

Välimiesmenettelyn keskeyttäminen ja päättäminen

1. Molempien osapuolten sitä pyytäessä välimiespaneeli keskeyttää työnsä missä vaiheessa tahansa osapuolten sopimaksi ajaksi, joka on enintään 12 peräkkäistä kuukautta. Se jatkaa työtään ennen kyseisen ajanjakson päättymistä molempien osapuolten kirjallisesta pyynnöstä. Osapuolet ilmoittavat asiasta komitealle. Välimiespaneeli voi myös jatkaa työtään kyseisen ajanjakson päättyessä jommankumman osapuolen kirjallisesta pyynnöstä. Pyyntöä esittävä osapuoli ilmoittaa asiasta komitealle ja toiselle osapuolelle. Jos osapuoli ei pyydä välimiespaneelin työn jatkamista keskeytysajan päättyessä, välimiespaneelin toimivalta päättyy ja menettelyt päätetään. Jos välimiespaneelin työ keskeytetään, tämän luvun määräysten mukaisia määräaikoja pidennetään yhtä pitkäksi aikaa kuin työ keskeytyy. Välimiespaneelin työn keskeyttäminen ja päättäminen eivät vaikuta kummankaan osapuolen oikeuksiin muissa menettelyissä, jollei 3.24 artiklasta (Foorumin valinta) muuta johdu.
2. Osapuolet voivat sopia, että välimiespaneelin menettely päätetään, ilmoittamalla asiasta yhteisesti välimiespaneelin puheenjohtajalle ja komitealle milloin tahansa ennen välimiespaneelin loppuraportin antamista.

3.19 ARTIKLA

Yhteisesti sovittu ratkaisu

Osapuolet voivat milloin tahansa päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun tähän lukuun liittyvässä riidassa. Ne ilmoittavat tällaisesta ratkaisusta yhdessä komitealle ja tapauksen mukaan välimiespaneelin puheenjohtajalle. Jos ratkaisu edellyttää hyväksyntää jommankumman osapuolen kansallisten menettelyjen nojalla, ilmoituksessa mainitaan kyseinen vaatimus ja riitojenratkaisumenettely keskeytetään. Jos tällaista hyväksyntää ei edellytetä tai jos mahdollisten kansallisten menettelyiden päätökseen saamisesta on ilmoitettu, riitojenratkaisumenettely päätetään.

3.20 ARTIKLA

Tiedot ja tekninen apu

Välimiespaneeli voi osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan pyytää välimiesmenettelyä varten mitä tahansa asianmukaisiksi katsomiaan tietoja mistä tahansa lähteistä, myös riidan osapuolilta. Välimiespaneelilla on myös oikeus hankkia asianmukaisiksi katsomansa asiantuntijalausunnat. Välimiespaneelin on kuultava osapuolia ennen tällaisten asiantuntijoiden valitsemista. Kaikki tämän artiklan nojalla saadut tiedot on ilmoitettava osapuolille, jotta ne voivat esittää niistä huomautuksensa välimiespaneelin asettamassa määräajassa.

3.21 ARTIKLA

Tulkintasäännöt

Välimiespaneelin on tulkittava 3.2 artiklassa (Soveltamisala) tarkoitettuja määräyksiä kansainvälisen julkisoikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen mukaisesti, mukaan lukien Wienissä 23 päivänä toukokuuta 1969 tehdyn *Valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen*, jäljempänä 'Wienin yleissopimus', kodifioidut tulkintasäännöt. Välimiespaneelin on lisäksi otettava huomioon WTO:n riitojenratkaisuelimen, jäljempänä 'DSB', WTO-sopimuksen liitteen 2 nojalla hyväksymissä paneeliraporteissa ja pysyvän valituselimen raporteissa esitetyt asiaan liittyvät tulkinnot. Välimiespaneelin raporteilla ja tuomioilla ei voida lisätä eikä vähentää tässä sopimuksessa määrättyjä osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia.

3.22 ARTIKLA

Välimiespaneelin päätökset ja tuomiot

1. Välimiespaneelin on kaikin keinoin pyrittävä tekemään kaikki päätökset yksimielisesti. Jos päätöksestä ei päästä yksimielisyyteen, asiasta on päätettävä äänten enemmistöllä. Välimiesten eriäviä mielipiteitä ei missään tapauksessa julkisteta.

2. Osapuolten on hyväksyttävä välimiespaneelin raportit ja tuomiot ehdoitta. Raportit ja tuomiot eivät luo minkäänlaisia oikeuksia tai velvollisuuksia luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille. Niissä esitetään selvitetty tosiseikat, 3.2 artiklassa (Soveltamisala) tarkoitettujen asiaa koskevien määräysten sovellettavuus sekä havaintojen ja päätelmien perustelut. Komitea asettaa välimiespaneelin raportit ja tuomiot kokonaisuudessaan julkisesti saataville kymmenen päivän kuluessa niiden antamisesta, jollei se luottamuksellisten tietojen suojaamiseksi päättä olla tekemättä niin.

4 ALAJAKSO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

3.23 ARTIKLA

Välimiesluettelo

1. Komitea laatii kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta luettelon vähintään 15 henkilöstä, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan välimiehinä. Luettelo koostuu kolmesta alaluettelosta:

- a) yksi Vietnamia koskeva alaluettelo;
- b) yksi unionia ja sen jäsenvaltioita koskeva alaluettelo; ja

- c) yksi alaluettelo henkilöistä, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja joilla ei ole pysyvää asuinpaikkaa kummassakaan osapuolella ja jotka toimivat välimiespaneelin puheenjohtajana.
2. Kussakin alaluettelossa on oltava vähintään viisi henkilöä. Komitea varmistaa, että luettelossa on aina mainittuna vähimmäismäärä henkilöitä.
3. Välimiehillä on oltava toteen näytettyä asiantuntemusta ja kokemusta oikeudellisista kysymyksistä ja kansainvälisestä kaupasta. Välimiesten on oltava riippumattomia ja toimittava yksilöinä, he eivät saa ottaa ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta eikä heillä saa olla sidoksia kummankaan osapuolen hallitukseen ja heidän on noudatettava käytäntöjä, jotka esitetään liitteessä 8 (Välimiesten ja sovittelijoiden käytäntöjä).
4. Komitea voi laatia lisäluettelon 10 henkilöstä, joilla on toteen näytettyä tiettyihin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin aloihin liittyvää asiantuntemusta ja kokemusta. Tällaista lisäluetteloa käytetään muodostettaessa välimiespaneelia 3.7 artiklassa (Välimiespaneelin asettaminen) määrätyn menettelyn mukaisesti, jos osapuolet niin sopivat.

3.24 ARTIKLA

Foorumin valinta

1. Turvautuminen tämän luvun mukaiseen riitojenratkaisumenettelyyn ei rajoita mahdollisia Maailman kauppajärjestön puitteissa toteutettavia toimia, riitojen ratkaisu mukaan lukien, eikä mihinkään muuhun sellaiseen kansainväliseen sopimukseen, jonka osapuolia molemmat osapuolet ovat, perustuvia toimia.

2. Edellä olevasta 1 kohdasta poiketen osapuoli ei voi hakea tietyn toimenpiteen osalta muutosta asiaankuuluvilta foorumeilta sellaisen velvoitteen rikkomisen vuoksi, joka on olennaisilta osiltaan vastaava tämän sopimuksen nojalla sekä WTO-sopimuksen tai minkä tahansa muun sellaisen kansainvälisen sopimuksen nojalla, jonka osapuolia molemmat osapuolet ovat. Kun riitojenratkaisumenettely on aloitettu, osapuoli ei saa nostaa toisen sopimuksen nojalla toisella foorumilla kannetta muutoksen hakemiseksi olennaisilta osiltaan samanlaisen velvollisuuden rikkomisen vuoksi, paitsi jos ensiksi valittu foorumi ei pysty menettelyllisten tai tuomiovaltaan liittyvien syiden vuoksi tutkimaan kyseisen velvoitteen rikkomista koskevaa kannetta.

3. Tässä sopimuksessa

- a) osapuolen katsotaan aloittaneen WTO-sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, jos se pyytää paneelin asettamista WTO:n *riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen* 6 artiklan mukaisesti;
- b) osapuolen katsotaan aloittaneen tämän luvun mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, jos se pyytää välimiespaneelin asettamista 3.5 artiklan (Välimiesmenettelyn aloittaminen) 1 kohdan mukaisesti;
- c) minkä tahansa muun kansainvälisen sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt katsotaan aloitetuksi kyseisen sopimuksen mukaisesti.

4. Mikään tässä sopimuksessa ei estä osapuolta soveltamasta WTO:n riitojenratkaisuelimen hyväksymää velvollisuuksien keskeyttämistä. WTO-sopimukseen tai vapaakauppasopimukseen ei voida vedota siinä tarkoituksessa, että estetään osapuolta toteuttamasta asianmukaisia toimenpiteitä 3.15 artiklan (Loppuraportin noudattamatta jättämisestä seuraavat väliaikaiset korjaavat toimenpiteet) nojalla.

3.25 ARTIKLA

Määräajat

1. Kaikki tässä jaksossa vahvistetut määräajat, mukaan lukien välimiespaneelleille niiden raporttien ja tuomioiden tiedoksiantoa varten asetetut määräajat, lasketaan kalenteripäivinä alkaen sitä toimea tai tosiseikkaa seuraavasta päivästä, johon ne viittaavat, jollei toisin määrätä.
2. Riidan osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella muuttaa mitä tahansa tässä jaksossa tarkoitettua määräaikaa. Välimiespaneeli voi milloin tahansa ehdottaa osapuolille minkä tahansa tässä jaksossa tarkoitettun määräajan muuttamista, ja sen on perusteltava ehdotuksensa.

3.26 ARTIKLA

Tarkastelu ja muutokset

Komitea voi tarkastella ja päättää muuttaa liitteitä 7 (Työjärjestys), 8 (Välimiesten ja sovittelijoiden käytäntösäännöt) ja 9 (Sovittelumekanismi).

B JAKSO

Sijoittajien ja osapuolten välisten riitojen ratkaisu

1 ALAJAKSO

Soveltamisala ja määritelmät

3.27 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Tätä jaksoa sovelletaan yhtäältä toisen osapuolen kantajan ja toisaalta toisen osapuolen välisiin riitoihin sellaisen toimenpiteen¹ yhteydessä, jonka väitetään rikkovan 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräyksiä ja aiheuttavan tappiota tai vahinkoa kantajalle tai, jos kanne on nostettu kantajan omistaman tai kantajan määräysvallassa olevan paikallisesti sijoittautuneen yhtiön puolesta, kyseiselle paikallisesti sijoittautuneelle yhtiölle.
2. Tarkennetaan, että kantaja ei voi nostaa tämän jakson nojalla kannetta, jos sen sijoitus on tehty vilpillisen menettelyn, salaamisen, lahjonnan tai oikeuden väärinkäytön kautta.

¹ Tarkennetaan, että käsitteeseen 'kohtelu' voi sisältyä toimimatta jättäminen.

3. Tuomioistuin ja muutoksenhakutuomioistuin, jotka on perustettu 3.38 artiklan (Tuomioistuin) ja 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) nojalla, eivät voi tehdä päätöstä kanteesta, joka ei kuulu tämän artiklan soveltamisalaan.
4. Osapuolen velan uudelleenjärjestelyä koskeva kanne on tutkittava tämän jakson ja liitteen 5 (Julkinen velka) mukaisesti.

3.28 ARTIKLA

Määritelmät

Jollei toisin määrätä, tässä jaksossa tarkoitetaan

- a) 'menettelyllä' menettelyä tuomioistuimessa tai muutoksenhakutuomioistuimessa;
- b) 'riidan osapuolilla' kantajaa ja vastaajaa;
- c) 'osapuolen kantajalla'
 - i) osapuolen sijoittajaa, jota tarkoitetaan 2.1 artiklan (Soveltamisala) 1 kohdan b alakohdassa ja joka toimii omasta puolestaan; tai

- ii) osapuolen sijoittajaa, jota tarkoitetaan 2.1 artiklan (Soveltamisala) 1 kohdan b alakohdassa ja joka toimii omistamansa tai määräysvallassaan olevan paikallisesti sijoittautuneen yhtiön puolesta; tarkennetaan, että tämän alakohdan nojalla nostetun kanteen katsotaan liittyvän sopimusvaltion ja jonkin toisen sopimusvaltion kansalaisen väliseen riitaan ICSID-yleissopimuksen 25 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa;
- d) 'ICSID-yleissopimuksella' Washingtonissa 18 päivänä maaliskuuta 1965 tehtyä *yleissopimusta valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta*;
- e) 'muulla kuin riidan osapuolena olevalla sopimuksen osapuolella' Vietnamia, kun vastaaja on unioni tai unionin jäsenvaltio, ja unionia, kun vastaaja on Vietnam;
- f) 'vastaajalla' joko Vietnamia tai EU-osapuolen tapauksessa joko unionia tai kyseistä jäsenvaltiota 3.32 artiklan (Ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne) mukaisesti;
- g) 'paikallisesti sijoittautuneella yhtiöllä' osapuolen alueelle sijoittautunutta oikeushenkilöä, joka on toisen osapuolen sijoittajan omistuksessa ja määräysvallassa;
- h) 'vuoden 1958 New Yorkin yleissopimuksella' New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehtyä *yleissopimusta ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta*;

- i) 'kolmannen osapuolen rahoituksella' kaikkea sellaisen luonnollisen tai oikeushenkilön tarjoamaa rahoitusta, joka ei ole riidan osapuoli mutta joka tekee sopimuksen riidan osapuolen kanssa rahoittaakseen osittain tai kokonaan menettelyn kustannukset, riidan tuloksesta riippuvaa korvausta vastaan tai kaikkea sellaisen luonnollisen tai oikeushenkilön, joka ei ole riidan osapuoli, lahjoituksena tai avustuksena tarjoamaa rahoitusta;
- j) 'UNCITRAL' Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikuntaa; ja
- k) 'UNCITRAL:n avoimuussäännöillä' sijoittajan ja valtion välisen sopimus pohjaisen sovittelun avoimuutta koskevia UNCITRAL:n sääntöjä.-

2 ALAJAKSO

VAIHTOEHTOINEN RIITAJENRATKAISU JA NEUVOTTELUT

3.29 ARTIKLA

Sovintoratkaisu

Kaikki riidat olisi mahdollisimman pitkälle ratkaistava neuvotteluilla tai sovittelulla ja mahdollisuuksien mukaan ennen 3.30 artiklan (Neuvottelut) mukaisen neuvottelupyynnön toimittamista. Tällaisesta ratkaisusta voidaan sopia milloin tahansa, myös tämän jakson mukaisten menettelyjen aloittamisen jälkeen.

3.30 ARTIKLA

Neuvottelut

1. Jos riitaa ei pystytä ratkaisemaan sovintoteitse 3.29 artiklassa (Sovintoratkaisu) määrätyllä tavalla, osapuolen kantajan, joka väittää 3.27 artiklan (Soveltamisala) 1 kohdassa tarkoitettuja määräyksiä rikotun, on esitettävä toiselle osapuolelle neuvottelupyyntö. Pyyntöön on sisällytettävä seuraavat tiedot:

- a) kantajan nimi ja osoite ja, kun tällainen pyyntö esitetään paikallisesti sijoittautuneen yhtiön puolesta, paikallisesti sijoittautuneen yhtiön nimi, osoite ja perustamispaikka;
- b) 3.27 artiklan (Soveltamisala) 1 kohdassa tarkoitetut määräykset, joita väitetään rikotun;
- c) kanteen oikeudellinen ja tosiasiallinen perusta, mukaan lukien toimenpiteet, joiden väitetään rikkovan 3.27 artiklan (Soveltamisala) 1 kohdassa tarkoitettuja määräyksiä;
- d) haettu korvaus ja kanteen kohteena olevan vahingon arvioitu määrä; ja
- e) todiste siitä, että kantaja on kyseisen osapuolen sijoittaja ja että se omistaa sen tämän sopimuksen piiriin kuuluvan sijoituksen, paikallisesti sijoittautunut yhtiö mukaan lukien, jonka osalta neuvottelupyyntö esitettiin, tai että sijoitus, paikallisesti sijoittautunut yhtiö mukaan lukien, on sen määräysvallassa.

Kun neuvottelupyynnön esittää useampi kuin yksi kantaja tai se esitetään useamman kuin yhden paikallisesti sijoittautuneen yhtiön puolesta, 1 kohdan a ja e alakohdassa tarkoitettut tiedot on toimitettava tapauksen mukaan kustakin kantajasta tai paikallisesti sijoittautuneesta yhtiöstä.

2. Neuvottelupyyntö on esitettävä

- a) kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kantaja tai, tapauksen mukaan, paikallisesti sijoittautunut yritys ensimmäisen kerran sai tiedon tai sen olisi pitänyt saada tieto toimenpiteestä, jonka väitetään rikkovan 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräyksiä, sekä siitä, että näin on aiheutunut tappiota ja vahinkoa
 - i) kantajalle, kun on kyse sijoittajan omasta puolestaan nostamasta kanteesta; tai
 - ii) paikallisesti sijoittautuneelle yhtiölle, kun on kyse sijoittajan paikallisesti sijoittautuneen yhtiön puolesta nostamasta kanteesta; tai
- b) kahden vuoden kuluessa siitä, kun kantaja tai, tapauksen mukaan, paikallisesti sijoittautunut yritys luopuu kanteesta tai menettelystä osapuolen lainsäädännön alaisessa tuomioistuimessa, ja joka tapauksessa viimeistään seitsemän vuoden kuluttua päivästä, jona kantaja ensimmäisen kerran sai tiedon tai sen olisi pitänyt saada tieto toimenpiteestä, jonka väitetään rikkovan 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräyksiä, sekä siitä, että näin on aiheutunut tappiota ja vahinkoa
 - i) kantajalle, kun on kyse sijoittajan omasta puolestaan nostamasta kanteesta; tai

- ii) paikallisesti sijoittautuneelle yhtiölle, kun on kyse sijoittajan paikallisesti sijoittautuneen yhtiön puolesta nostamasta kanteesta¹.

3. Jolleivät riidan osapuolet toisin sovi, neuvottelut järjestetään

- a) Hanoissa, jos neuvottelut koskevat Vietnamin toimenpiteitä;
- b) Brysselissä, jos neuvottelut koskevat unionin toimenpiteitä; tai
- c) unionin asianomaisen jäsenvaltion pääkaupungissa, jos neuvottelupyynnö koskee yksinomaan kyseisen jäsenvaltion toimenpiteitä.

Neuvottelut voidaan myös järjestää videoneuvotteluna tai muilla keinoin, erityisesti jos kyseessä on pieni tai keskisuuri yritys.

4. Jolleivät riidan osapuolet sovi pidemmästä ajanjaksosta, neuvottelut on pidettävä 60 päivän kuluessa neuvottelupyynnön esittämisestä.

5. Jos kantaja ei ole nostanut 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) nojalla kannetta 18 kuukauden kuluessa neuvottelupyynnön jättämisestä, katsotaan, että kantaja on peruuttanut tämän jakson mukaisen menettelyn eikä voi enää nostaa kannetta tämän jakson nojalla. Tätä ajanjaksoa voidaan pidentää neuvotteluosapuolten välisellä sopimuksella.

¹ Artiklan 2 kohdan b alakohtaa ei sovelleta, jos liitettä 12 (Yhtäaikaiset menettelyt) sovelletaan.

6. Edellä 2 ja 5 kohdassa tarkoitetut aikarajat eivät johda siihen, että kanne olisi jätettävä tutkimatta, jos kantaja voi osoittaa, että neuvottelupyynnön esittämättä jättäminen tai kanteen nostamatta jättäminen johtuu siitä, että kyseessä olevan osapuolen tahalliset toimet ovat estäneet kantajan toiminnan, sillä edellytyksellä, että kantaja toimii heti, kun se kohtuudella siihen kykenee.

7. Jos neuvottelupyyntö koskee tapausta, jossa unionin tai unionin jonkin jäsenvaltion väitetään rikkoneen sopimusta, se toimitetaan unionille. Jos kyseessä ovat unionin jäsenvaltion toimenpiteet, pyyntö toimitetaan myös kyseiselle jäsenvaltiolle.

3.31 ARTIKLA

Sovittelu

1. Riidan osapuolet voivat milloin tahansa sopia sovittelun käyttämisestä.
2. Sovittelun käyttäminen on vapaaehtoista, eikä se rajoita riidan kummankaan osapuolen oikeudellista asemaa.
3. Sovittelun käyttämiseen voidaan soveltaa liitteessä 10 (Sijoittajien ja osapuolten välisten riitojen sovittelumekanismi) esitettyjä sääntöjä. Riidan osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella muuttaa mitä tahansa liitteessä 10 (Sijoittajien ja osapuolten välisten riitojen sovittelumekanismi) mainittua määräaikaa.

4. Sovittelija nimitetään riidan osapuolten sopimuksella. Sovittelija voidaan nimittää 3.38 artiklan (Tuomioistuin) nojalla perustetun tuomioistuimen jäsenistä tai 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) nojalla perustetun muutoksenhakutuomioistuimen jäsenistä. Riidan osapuolet voivat myös pyytää tuomioistuimen puheenjohtajaa nimittämään sovittelijan tuomioistuimen niiden jäsenten joukosta, jotka eivät ole unionin jäsenvaltion eivätkä Vietnamin kansalaisia.

5. Kun riidan osapuolet ovat sopineet sovittelun käyttämisestä, 3.30 artiklan (Neuvottelut) 2 ja 5 kohdassa, 3.53 artiklan (Väliaikainen ratkaisu) 6 kohdassa ja 3.54 artiklan (Muutoksenhakumenettely) 5 kohdassa annettuja aikarajoja ei sovelleta sen päivän, jona sovittelun käyttämisestä sovittiin, ja sen päivän, jona jompikumpi riidan osapuolista lopettaa sovittelun toimittamalla kirjeen sovittelijalle ja riidan toiselle osapuolelle, välisenä aikana. Jos 3.38 artiklan (Tuomioistuin) nojalla on perustettu tuomioistuimen jaosto, jaoston on riidan molempien osapuolien pyynnöstä keskeytettävä asian käsittely siihen päivään asti, jona jompikumpi riidan osapuolista lopettaa sovittelun toimittamalla kirjeen sovittelijalle ja riidan toiselle osapuolelle.

3 ALAJAKSO

KANTEEN NOSTAMINEN JA SEN EDELLYTYKSET

3.32 ARTIKLA

Ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne

1. Jos riitaa ei voida ratkaista 90 päivän kuluessa neuvottelupyynnön esittämisestä, kantaja voi antaa aikomuksesta ilmoituksen, jossa täsmennetään kirjallisesti kantajan aikomus nostaa kanne tämän jakson mukaiseen riitojen ratkaisuun ja johon sisältyvät seuraavat tiedot:
 - a) kantajan nimi ja osoite ja, kun tällainen pyyntö esitetään paikallisesti sijoittautuneen yhtiön puolesta, paikallisesti sijoittautuneen yhtiön nimi, osoite ja perustamispaikka;
 - b) 3.27 artiklan (Soveltamisala) 1 kohdassa tarkoitetut määräykset, joita väitetään rikotun;
 - c) kanteen oikeudellinen ja tosiasiallinen perusta, mukaan lukien toimenpiteet, joiden väitetään rikkovan 3.27 artiklan (Soveltamisala) 1 kohdassa tarkoitettuja määräyksiä; ja

d) haettu korvaus ja kanteen kohteena olevan vahingon arvioitu määrä.

Ilmoitus aikomuksesta toimitetaan tapauksen mukaan unionille tai Vietnamille. Jos kyseessä on unionin jäsenvaltion toimenpide, ilmoitus toimitetaan myös kyseiselle jäsenvaltiolle.

2. Jos ilmoitus aikomuksesta on lähetetty unionille, unionin on määritettävä vastaaja ja sen jälkeen ilmoitettava kantajalle 60 päivän kuluessa aikomusta koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta, onko vastaaja unioni vai jokin unionin jäsenvaltio.

3. Jos kantaja ei ole saanut ilmoitusta vastaajan määrittämisestä 60 päivän kuluessa aikomusta koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta

a) ja ilmoituksessa nimetyt toimenpiteet ovat yksinomaan jonkin unionin jäsenvaltion toimenpiteitä, vastaaja on kyseinen jäsenvaltio; tai

b) ja ilmoituksessa nimettyihin toimenpiteisiin kuuluu unionin toimenpiteitä, vastaaja on unioni.

4. Kantaja voi nostaa kanteen 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) nojalla 2 kohdassa tarkoitetun määrittämisen perusteella tai, jos kantajalle ei ole välitetty tietoa tällaisesta määrittämisestä 2 kohdassa määrätyn aikarajan puitteissa, 3 kohdan mukaisesti.

5. Jos vastaaja on 2 kohdan mukaisesti tehdyn määrittämisen seurauksena joko unioni tai sen jäsenvaltio, unioni tai kyseinen jäsenvaltio ei voi väittää, että kannetta ei pidä ottaa käsiteltäväksi tai että tuomioistuin ei ole toimivaltainen, tai muutoin väittää, että kanne tai ratkaisu on perusteeton tai ei ole pätevä sillä perusteella, että oikea vastaaja olisi jäsenvaltion sijaan unioni tai päinvastoin.
6. Tuomioistuinta ja muutoksenhakutuomioistuinta sitoo 2 kohdan mukaisesti tehty määrätyt.
7. Mikään tässä sopimuksessa tai sovellettavissa riitojenratkaisun säännöissä ei estä vaihtamasta kaikkea riitaan liittyvää tietoa unionin ja kyseisen jäsenvaltion välillä.

3.33 ARTIKLA

Kanteen nostaminen

1. Jos riitaa ei pystytä ratkaisemaan kuuden kuukauden kuluessa neuvottelupyynnön esittämisestä ja on kulunut vähintään kolme kuukautta siitä, kun 3.32 artiklan (Ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne) nojalla on jätetty ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne, kantaja voi nostaa kanteen 3.38 artiklan (Tuomioistuin) nojalla perustetussa tuomioistuimessa edellyttäen, että se täyttää 3.35 artiklassa (Menettelyä koskevat säännöt ja muut vaatimukset kanteen nostamiseksi tuomioistuimessa) esitetyt vaatimukset.

2. Kanne voidaan nostaa tuomioistuimessa noudattaen yhtä seuraavista riitojenratkaisun sääntökokonaisuuksista:

- a) ICSID-yleissopimus;
- b) sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainvälisen ratkaisu- ja sovittelukeskuksen sihteeristön, jäljempänä 'ICSID:n sihteeristö', toteuttaman käsittelyn hallinnointia koskevat täydentävät säännöt, jäljempänä 'ICSID:n täydentävät säännöt', jos a alakohdan mukaisen menettelyn edellytykset eivät toteudu;
- c) UNCITRAL:n välimiesmenettelyn säännöt; tai
- d) muut riidan osapuolten sopimat säännöt. Jos kantaja ehdottaa jotakin tiettyä riitojenratkaisun sääntökokonaisuutta ja jos riidan osapuolet eivät ole 30 päivän kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta hyväksyneet kyseisiä sääntöjä kirjallisesti tai jos vastaaja ei ole vastannut kantajalle, kantaja voi nostaa kanteen a, b tai c alakohdassa määrättyjen sääntöjen mukaisesti.

3. Kaikkien vaateiden, jotka kantaja on määritellyt tämän artiklan nojalla nostamassaan kanteessa, on perustuttava toimenpiteisiin, jotka määritellään kantajan 3.30 artiklan (Neuvottelut) 1 kohdan c alakohdan nojalla esittämässä neuvottelupyynnössä.

4. Sovellettaessa 2 kohdassa tarkoitettuja riitojenratkaisun sääntöjä niihin sovelletaan tähän jaksoon sisältyviä sääntöjä sellaisina kuin niitä on täydennetty mahdollisilla komitean, tuomioistuimen tai muutoksenhakutuomioistuimen hyväksymillä säännöillä.

5. Kanne katsotaan nostetun tämän artiklan nojalla, jos kantaja on pannut menettelyn vireille sovellettavien riitojenratkaisun sääntöjen mukaisesti.

6. Kanteita, jotka nostetaan tietystä määrästä nimettömiä kantajia koostuvan ryhmän nimissä tai jotka nostaa edustaja, joka aikoo hoitaa asiaa menettelyssä sellaisten yksilöityjen tai nimettömien kantajien edun vuoksi, jotka ovat siirtäneet edustajalle valtuudet tehdä kaikki menettelyihin liittyvät päätökset puolestaan, ei hyväksytä.

3.34 ARTIKLA

Muut kanteet

1. Kantaja ei voi nostaa kannetta tuomioistuimessa, jos kantajalla on jossain muussa kansallisessa tai kansainvälisessä tuomioistuimessa vireillä kanne, joka koskee samaa toimenpidettä kuin minkä väitetään olevan ristiriidassa 3.27 artiklan (Soveltamisala) 1 kohdassa tarkoitettujen määräysten kanssa ja joka koskee samaa tappiota tai vahinkoa, ellei kantaja peruuta kyseistä vireillä olevaa kannetta.

2. Omaan lukuunsa toimiva kantaja ei voi nostaa kannetta tuomioistuimessa, jos henkilöllä, jolla on suoraan tai epäsuorasti omistusoikeus kantajaan tai joka on kantajan määräysvallassa, on tuomioistuimessa tai jossain muussa kansallisessa tai kansainvälisessä tuomioistuimessa vireillä kanne, joka koskee samaa toimenpidettä kuin minkä väitetään olevan ristiriidassa 3.27 artiklan (Soveltamisala) 1 kohdassa tarkoitettujen määräysten kanssa ja joka koskee samaa tappiota tai vahinkoa, ellei kyseinen henkilö peruuta vireillä olevaa kannetta.

3. Paikallisesti sijoittautuneen yhtiön puolesta toimiva kantaja ei voi nostaa kannetta tuomioistuimessa, jos henkilöllä, jolla on suoraan tai epäsuorasti omistusoikeus paikallisesti sijoittautuneeseen yhtiöön tai joka on kyseisen yhtiön määräysvallassa, on tuomioistuimessa tai jossain muussa kansallisessa tai kansainvälisessä tuomioistuimessa vireillä kanne, joka koskee samaa toimenpidettä kuin minkä väitetään rikkovan 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräyksiä ja joka koskee samaa tappiota tai vahinkoa, ellei kyseinen henkilö peruuta vireillä olevaa kannetta.
4. Ennen kanteen nostamista kantajan on toimitettava
- a) näyttö siitä, että kantaja ja tapauksen mukaan 2 ja 3 kohdan mukaisesti henkilö, jolla on suoraan tai epäsuorasti omistusoikeus kantajaan tai paikallisesti sijoittautuneeseen yhtiöön tai joka on kantajan tai kyseisen yhtiön määräysvallassa, on peruuttanut kaikki 1, 2 tai 3 kohdassa tarkoitetut vireillä olevat kanteet; ja
 - b) ilmoitus siitä, että kantaja ja tapauksen mukaan paikallisesti sijoittautunut yhtiö luopuu oikeudestaan panna vireille 1 kohdassa tarkoitettu kanne.
5. Tätä artiklaa sovelletaan yhdessä liitteen 12 (Yhtäaikaiset menettelyt) kanssa.
6. Edellä 4 kohdan b alakohdassa määrättyä vapautusta ei enää sovelleta, jos kanne hylätään sillä perusteella, että kansalaisuutta koskevat vaatimukset kanteen nostamiseksi tämän sopimuksen nojalla eivät täyty.

7. Edellä olevia 1–4 kohtaa, mukaan lukien liite 12 (Yhtäaikaiset menettelyt), ei sovelleta silloin, kun kansallisessa tuomioistuimessa nostetut kanteet on pantu vireille ainoana tarkoituksena hakea väliaikaista kieltoa tai vahvistustuomiota eivätkä ne koske rahallista korvausta.

8. Nostettaessa sekä tämän jakson että A jakson (Osapuolten välisten riitojen ratkaisu) nojalla tai sekä tämän jakson että jonkin toisen kansainvälisen sopimuksen nojalla kanteet, jotka koskevat kohtelua, jonka väitetään olevan ristiriidassa 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräysten kanssa, tämän jakson mukaisesti perustetun tuomioistuimen jaoston on otettava mahdollisimman pian riidan osapuolten kuulemisen jälkeen päätöksessään, määräyksessään tai ratkaisussaan huomioon A jakson (Osapuolten välisten riitojen ratkaisu) tai toisen kansainvälisen sopimuksen mukaiset menettelyt. Tässä tarkoituksessa se voi myös, mikäli katsoo tarpeelliseksi, keskeyttää menettelynsä. Tämän määräyksen nojalla toimiessaan tuomioistuin noudattaa 3.53 artiklan (Väliaikainen ratkaisu) 6 kohtaa.

3.35 ARTIKLA

Menettelyä koskevat säännöt ja muut vaatimukset kanteen nostamiseksi

1. Tuomioistuimessa voidaan nostaa kanne tämän jakson nojalla vain, jos
 - a) kanteen nostamisen yhteydessä toimitetaan kantajan kirjallinen suostumus riidan ratkaisuun tuomioistuimessa tässä jaksossa vahvistettujen menettelyjen mukaisesti ja ilmoitetaan 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) 2 kohdassa tarkoitetuista riitojenratkaisun sääntökokonaisuuksista se, jonka kantaja on nimennyt sovellettaviksi riitojenratkaisun säännöksi;

- b) vähintään kuusi kuukautta on kulunut 3.30 artiklan (Neuvottelut) mukaisen neuvottelupyynnön esittämisestä ja vähintään kolme kuukautta on kulunut siitä, kun on annettu 3.32 artiklan (Ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne) nojalla ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne;
 - c) neuvottelupyyntö täyttää 3.30 artiklan (Neuvottelut) 1 ja 2 kohdassa ja ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne täyttää 3.32 artiklan (Ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne) 1 kohdassa esitetyt vaatimukset;
 - d) riidan oikeudellisesta ja tosiasiallisesta perustasta on käyty aiemmin 3.30 artiklan (Neuvottelut) mukaisia neuvotteluja;
 - e) kaikki 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) mukaisesti tuomioistuimessa nostetussa kanteessa esitetyt vaateet perustuvat yhteen tai useampaan toimenpiteeseen, joka määritellään 3.32 artiklan (Ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne) nojalla annetussa ilmoituksessa aikomuksesta nostaa kanne; ja
 - f) 3.34 artiklassa (Muut kanteet) esitetyt edellytykset täyttyvät.
2. Tämä artikla ei vaikuta muihin lainkäyttövaatimuksiin, jotka perustuvat sovellettaviin riitojenratkaisua koskeviin sääntöihin.

3.36 ARTIKLA

Suostumus

1. Vastaaja suostuu kanteen nostamiseen tämän jakson nojalla.
2. Kantaja antaa suostumuksensa tässä jaksossa määrättyjen menettelyjen mukaisesti samana ajankohtana kuin se nostaa kanteen 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) nojalla.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu suostumus edellyttää, että
 - a) riidan osapuolet pidättyvät panemasta täytäntöön tämän jakson nojalla annettua ratkaisua ennen kuin kyseinen ratkaisu on lopullinen 3.55 artiklan (Lopullinen ratkaisu) mukaisesti; ja
 - b) riidan osapuolet pidättyvät hakemasta muutosta, uudelleen käsittelyä, purkua, kumoamista tai muuttamista tai käynnistämästä mitään muuta samanlaista menettelyä jossakin kansainvälisessä tai kansallisessa tuomioistuimessa tämän jakson nojalla annetun ratkaisun osalta¹.
4. Edellä olevien 1 ja 2 kohdan mukaisen suostumuksen katsotaan täyttävän seuraavat vaatimukset:
 - a) ICSID-yleissopimuksen 25 artikla ja ICSID:n täydentävät säännöt riidan osapuolten kirjallisen suostumuksen osalta; ja
 - b) Vuoden 1958 New Yorkin yleissopimuksen II artikla kirjallisen sopimuksen osalta.

¹ Tarkennetaan, että tätä alakohtaa sovelletaan yhdessä 3.57 artiklan (Lopullisen ratkaisun täytäntöönpano) kanssa.

3.37 ARTIKLA

Kolmannen osapuolen rahoitus

1. Kolmannen osapuolen rahoitusta saavan riidan osapuolen on ilmoitettava riidan toiselle osapuolelle ja tuomioistuimen asianomaiselle jaostolle tai, jos tuomioistuimen jaostoa ei ole perustettu, tuomioistuimen puheenjohtajalle rahoitusjärjestely ja sen luonne sekä kolmannen osapuolen rahoittajan nimi ja osoite.
2. Tällainen ilmoitus annetaan kanteen nostamisen yhteydessä tai, jos rahoitussopimus tai lahjoitus tai avustus on tehty kanteen nostamisen jälkeen, viipymättä sen jälkeen, kun sopimus tai lahjoitus tai avustus on tehty.
3. Soveltaessaan 3.48 artiklaa (Vakuudet kustannusten varalta) tuomioistuin ottaa huomioon myös sen, onko mukana kolmannen osapuolen rahoitusta. Päättäessään 3.53 artiklan (Väliaikainen ratkaisu) 4 kohdan mukaisista menettelyjen kustannuksista tuomioistuin ottaa huomioon sen, onko tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa määrättyjä vaatimuksia noudatettu.

4 ALAJAKSO

SIJOITUSTUOMIOISTUINJÄRJESTELMÄ

3.38 ARTIKLA

Tuomioistuin

1. Perustetaan tuomioistuin, joka käsittelee 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) nojalla nostettuja kanteita.
2. Tämän sopimuksen tultua voimaan komitea nimittää 4.1 artiklan (Komitea) 5 kohdan a alakohdan nojalla tuomioistuimeen yhdeksän jäsentä. Jäsenistä kolme on unionin jäsenvaltion kansalaisia, kolme Vietnamin kansalaisia ja kolme kolmansien maiden kansalaisia¹.
3. Komitea voi päättää tuomioistuimen jäsenten määrän lisäämisestä tai pienentämisestä kolmen monikertoina. Lisänimitykset on tehtävä 2 kohdassa vahvistetulta pohjalta.

¹ Sen sijaan, että ehdottaisi nimitettäväksi kolmea jäsentä, joilla on osapuolen itsensä kansalaisuus, kumpikin osapuoli voi ehdottaa nimitettäväksi kolmea jäsentä, joilla on muu kansalaisuus. Tällaisessa tapauksessa kyseisillä jäsenillä katsotaan olevan sen osapuolen kansalaisuus, joka ehdotti niiden nimittämistä tätä artiklaa sovellettaessa.

4. Tuomioistuimen jäsenillä on oltava omassa maassaan oikeusvirkaan nimittämisen edellyttämä pätevyys tai heidän on oltava lakimiehiä, joilla on tunnustettu pätevyys. Heillä on oltava toteen näytettyä asiantuntemusta kansainvälisen julkisoikeuden alalla. On toivottavaa, että heillä on asiantuntemusta erityisesti kansainvälisen sijoitus oikeuden, kansainvälisen kauppaoikeuden tai kansainvälisistä sijoituksista tai kansainvälisistä kauppasopimuksista johtuvien riitojen ratkaisemisen alalla.

5. Tuomioistuimen jäsenet nimitetään nelivuotiseksi kaudeksi, joka voidaan uusia kerran. Välittömästi tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen nimitetyistä yhdeksästä henkilöstä valitaan kuitenkin arvalla viisi, joiden toimikausi pidennetään kuuteen vuoteen. Jäsenten paikat täytetään sitä mukaa kuin ne vapautuvat. Henkilö, joka on nimitetty korvaamaan jäsen, jonka toimikausi ei ole kulunut loppuun, hoitaa tehtävää edeltäjänsä kauden loppuun. Henkilö, joka toimikautensa päättyessä toimii jossakin tuomioistuimen jaostossa, voi tuomioistuimen puheenjohtajan luvalla jatkaa toimintaansa kyseisessä jaostossa, kunnes jaoston menettelyt on saatu päätökseen, ja ainoastaan tätä tarkoitusta varten hänen katsotaan jatkavan toimimista tuomioistuimen jäsenenä.

6. Tuomioistuin käsittelee asioita jaostoissa, jotka koostuvat kolmesta jäsenestä, joista yhden on oltava unionin jäsenvaltion kansalainen, yhden Vietnamin kansalainen ja yhden kolmannen maan kansalainen. Jaoston puheenjohtajana toimii jäsen, joka on kolmannen maan kansalainen.

7. Tuomioistuimen puheenjohtajan on 90 päivän kuluessa 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) mukaisen kanteen nostamisesta nimitettävä vuorotteluperiaatteen mukaisesti ne tuomioistuimen jäsenet, jotka muodostavat kyseistä asiaa käsittelevän jaoston varmistaen jaostojen sattumanvaraisen ja ennakoimattoman kokoonpanon ja antaen kaikille jäsenille tasavertaiset mahdollisuudet toimia.

8. Tuomioistuimen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja vastaavat organisaatiokysymyksistä, ja heidät valitaan kaksivuotiseksi toimikaudeksi arvalla jäsenistä, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia. He toimivat vuorotteluperiaatteen mukaisesti, ja komitean puheenjohtajat tai näiden nimeämät edustajat valitsevat heidät arvalla. Varapuheenjohtaja toimii puheenjohtajan sijaisena puheenjohtajan poissa ollessa.

9. Sen estämättä, mitä 6 kohdassa määrätään, riidan osapuolet voivat sopia, että asiaa käsittelee yksi ainoa jäsen, joka on kolmannen maan kansalainen ja jonka valitsee tuomioistuimen puheenjohtaja. Vastaajan on tarkasteltava tällaista kantajan pyyntöä myötämielisesti, erityisesti jos kantaja on pieni tai keskisuuri yritys tai jos vaadittu korvaus tai hyvitys on suhteellisen pieni. Tällainen pyyntö olisi esitettävä samaan aikaan, kun kanne toimitetaan 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) mukaisesti.

10. Tuomioistuin voi laatia omat työskentelymenettelynsä. Työskentelymenettelyjen on oltava sovellettavien riitojenratkaisun sääntöjen ja tämän jakson mukaisia. Tuomioistuimen niin päättaessä tuomioistuimen puheenjohtaja laatii työskentelymenettelyjä koskevan luonnoksen muita tuomioistuimen jäseniä kuullen ja esittää työskentelymenettelyjen luonnoksen komitealle. Työskentelymenettelyjen luonnoksen hyväksyy komitea. Jos komitea ei hyväksy työskentelymenettelyjen luonnosta kolmen kuukauden kuluessa sen esittämisestä, tuomioistuimen puheenjohtaja tekee työskentelymenettelyjen luonnokseen tarvittavat tarkistukset ottaen huomioon osapuolten esittämät näkemykset. Sen jälkeen tuomioistuimen puheenjohtaja esittää työskentelymenettelyjen tarkistetun luonnoksen komitealle. Työskentelymenettelyjen tarkistettu luonnos katsotaan hyväksytyksi, jollei komitea päättä hylätä työskentelymenettelyjen tarkistettua luonnosta kolmen kuukauden kuluessa sen esittämisestä.

11. Kun komitean hyväksymän täydentävän säännön tai 10 kohdan nojalla hyväksytyjen työskentelymenettelyjen johdosta nousee esille menettelyyn liittyvä kysymys, joka ei kuulu tämän jakson soveltamisalaan, tuomioistuimen asianomainen jaosto voi hyväksyä asianmukaisen menettelyn, joka on kyseisten määräysten mukainen.
12. Tuomioistuimen jaoston on kaikin keinoin pyrittävä tekemään päätökset yksimielisesti. Jos päätöstä ei kuitenkaan voida tehdä yksimielisesti, tuomioistuimen jaosto tekee päätöksensä kaikkien jäsentensä ääntenenemmistöllä. Tuomioistuimen jaoston yksittäisten jäsenten ilmaisemat kannat pysyvät nimettöminä.
13. Jäsenten on oltava käytettävissä kaikkina aikoina ja lyhyellä varoitusajalla, ja heidän on pysyttävä tähän sopimukseen liittyvien riitojenratkaisutoimien tasalla.
14. Jotta varmistetaan, että jäsenet ovat käytettävissä, heille maksetaan komitean päätöksellä vahvistettava kuukausittainen varausmaksu. Lisäksi tuomioistuimen puheenjohtajalle ja tarvittaessa varapuheenjohtajalle maksetaan 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) 16 kohdan mukaisesti määritettyä maksua vastaava päivämaksu jokaiselta työpäivältä, jonka hän on työskennellyt tämän jakson mukaisissa tuomioistuimen puheenjohtajan tehtävissä. -
15. Kumpikin osapuoli maksaa 14 kohdassa tarkoitetun varausmaksun ja päivämaksun kehitystasonsa huomioon ottaen ICSID:n sihteeristön hallinnoimalle tilille. Jos osapuoli ei maksa varausmaksua tai päivämaksua, toinen osapuoli voi halutessaan suorittaa maksun. Tällaiset maksurästit ovat perittävissä sovellettavine korkoineen.

16. Jollei komitea tee 17 kohdan mukaista päätöstä, tuomioistuimen jaoston jäsenten muiden maksujen ja kulujen määrä määritetään kanteen nostamispäivänä voimassa olevien ICSID-yleissopimuksen hallinnollisten ja rahoitussääntöjen 14 säännön 1 kohdan mukaisesti, ja tuomioistuin jakaa sen riidan osapuolten kesken 3.53 artiklan (Väliaikainen ratkaisu) 4 kohdan mukaisesti.

17. Komitean päätöksellä varausmaksu, päivämaksu sekä muut maksut ja kulut voidaan muuttaa pysyvästi säännölliseksi palkaksi. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuimen jäsenten on toimittava kokoaikaisesti eivätkä he saa harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa, ellei tuomioistuimen puheenjohtaja ole poikkeuksellisesti myöntänyt tätä varten poikkeusta. Komitea vahvistaa heidän korvauksensa ja asiaan liittyvät järjestelykysymykset.

18. ICSID:n sihteeristö toimii tuomioistuimen sihteeristönä ja tarjoaa sille asianmukaista tukea. Tuomioistuin jakaa tällaisen tuen kustannukset riidan osapuolten kesken 3.53 artiklan (Väliaikainen ratkaisu) 4 kohdan mukaisesti.

3.39 ARTIKLA

Muutoksenhakutuomioistuin

1. Perustetaan pysyvä muutoksenhakutuomioistuin käsittelemään tuomioistuimen antamista ratkaisusta tehtyjä muutoksenhakupyynnöitä.

2. Muutoksenhakutuomioistuin koostuu kuudesta jäsenestä, joista kaksi on unionin jäsenvaltion kansalaisia, kaksi Vietnamin kansalaisia ja kaksi kolmansien maiden kansalaisia.
3. Tämän sopimuksen tultua voimaan komitea nimittää 4.1 artiklan (Komitea) 5 kohdan a alakohdan nojalla muutoksenhakutuomioistuimeen kuusi jäsentä¹.
4. Komitea voi päättää muutoksenhakutuomioistuimen jäsenten määrän lisäämisestä tai pienentämisestä kolmen monikertoina. Lisänimitykset on tehtävä 2 ja 3 kohdassa vahvistetulta pohjalta.
5. Muutoksenhakutuomioistuimen jäsenet nimitetään nelivuotiseksi kaudeksi, joka voidaan uusida kerran. Välittömästi tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen nimitetyistä kuudesta henkilöstä valitaan kuitenkin arvalla kolme, joiden toimikausi pidennetään kuuteen vuoteen. Jäsenten paikat täytetään sitä mukaa kuin ne vapautuvat. Henkilö, joka on nimitetty korvaamaan jäsen, jonka toimikausi ei ole päättynyt, hoitaa tehtävää edeltäjänsä kauden loppuun.

¹ Sen sijaan, että ehdottaisi nimitettäväksi kahta jäsentä, joilla on osapuolen itsensä kansalaisuus, kumpikin osapuoli voi ehdottaa nimitettäväksi kahta jäsentä, joilla on muu kansalaisuus. Tällaisessa tapauksessa kyseisillä jäsenillä katsotaan olevan sen osapuolen kansalaisuus, joka ehdotti niiden nimittämistä tätä artiklaa sovellettaessa.

6. Muutoksenhakutuomioistuimella on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jotka valitaan kaksivuotiseksi toimikaudeksi arvalla jäsenistä, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia. He toimivat vuorotteluperiaatteen mukaisesti, ja komitean puheenjohtaja valitsee heidät arvalla. Varapuheenjohtaja toimii puheenjohtajan sijaisena puheenjohtajan poissa ollessa.
7. Muutoksenhakutuomioistuimen jäsenillä on oltava toteen näytettyä asiantuntemusta kansainvälisen julkisoikeuden alalla ja korkeimpiin oikeusvirkoihin nimittämisen edellyttämä pätevyys omassa maassaan tai heidän on oltava lakimiehiä, joilla on tunnustettu pätevyys. On toivottavaa, että heillä on asiantuntemusta kansainvälisen sijoitusoikeuden, kansainvälisen kauppaoikeuden tai kansainvälisistä sijoituksista tai kansainvälisistä kauppasopimuksista johtuvien riitojen ratkaisemisen alalla.
8. Muutoksenhakutuomioistuin käsittelee asioita jaostoissa, jotka koostuvat kolmesta jäsenestä, joista yhden on oltava unionin jäsenvaltion kansalainen, yhden Vietnamin kansalainen ja yhden kolmannen maan kansalainen. Jaoston puheenjohtajana toimivan jäsenen on oltava kolmannen maan kansalainen.
9. Kutakin muutoksenhakupyynnön käsittelevän jaoston koostumuksen vahvistaa tapauskohtaisesti muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtaja vuorotteluperiaatteen mukaisesti varmistaen kunkin jaoston sattumanvaraisen ja ennakkoimattoman kokoonpanon ja antaen kaikille jäsenille tasavertaiset mahdollisuudet toimia. Henkilö, joka toimikautensa päättyessä toimii jossakin muutoksenhakutuomioistuimen jaostossa, voi muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajan luvalla jatkaa toimintaansa kyseisessä jaostossa, kunnes jaoston menettelyt on saatu päätökseen, ja ainoastaan tätä tarkoitusta varten hänen katsotaan jatkavan toimimista muutoksenhakutuomioistuimen jäsenenä.

10. Muutoksenhakutuomioistuin laatii omat työskentelymenettelynsä. Työskentelymenettelyjen on oltava tämän jakson sekä liitteessä 13 (Muutoksenhakutuomioistuimen työskentelymenettelyt) annettujen ohjeiden mukaisia. Muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtaja laatii työskentelymenettelyjä koskevan luonnoksen muutoksenhakutuomioistuimen muita jäseniä kuullen ja esittää työskentelymenettelyjen luonnoksen komitealle yhden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Työskentelymenettelyjen luonnoksen hyväksyy komitea. Jos komitea ei hyväksy työskentelymenettelyjen luonnosta kolmen kuukauden kuluessa sen esittämisestä, muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtaja tekee työskentelymenettelyjen luonnokseen tarvittavat tarkistukset ottaen huomioon osapuolten esittämät näkemykset. Sen jälkeen muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtaja esittää työskentelymenettelyjen tarkistetun luonnoksen komitealle. Työskentelymenettelyjen tarkistettu luonnos katsotaan hyväksytyksi, jollei komitea päätä hylätä työskentelymenettelyjen tarkistettua luonnosta kolmen kuukauden kuluessa sen esittämisestä.

11. Kun komitean hyväksymien täydentävien sääntöjen tai 10 kohdan nojalla hyväksytyjen työskentelymenettelyjen johdosta nousee esille menettelyyn liittyvä kysymys, joka ei kuulu tämän jakson soveltamisalaan, muutoksenhakutuomioistuimen asianomainen jaosto voi hyväksyä asianmukaisen menettelyn, joka on kyseisten määräysten mukainen.

12. Muutoksenhakutuomioistuimen jaoston on kaikin keinoin pyrittävä tekemään päätökset yksimielisesti. Jos päätöstä ei kuitenkaan voida tehdä yksimielisesti, muutoksenhakutuomioistuimen jaosto tekee päätöksensä kaikkien jäsentensä ääntenenemmistöllä. Muutoksenhakutuomioistuimen jaoston yksittäisten jäsenten ilmaisemat kannat pysyvät nimettöminä.

13. Muutoksenhakutuomioistuimen jäsenten on oltava käytettävissä kaikkina aikoina ja lyhyellä varoitusajalla, ja heidän on pysyttävä tähän sopimukseen liittyvien riitojenratkaisutoimien tasalla.

14. Muutoksenhakutuomioistuimen jäsenille maksetaan komitean päätöksellä vahvistettava kuukausittainen varausmaksu. Muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajalle ja tarvittaessa varapuheenjohtajalle maksetaan lisäksi 16 kohdan mukaisesti määritettyä maksua vastaava päivämaksu jokaiselta työpäivältä, jonka hän on työskennellyt tämän jakson mukaisissa muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajan tehtävissä.-

15. Kumpikin osapuoli maksaa 14 kohdassa tarkoitetun varausmaksun ja päivämaksun kehitystasonsa huomioon ottaen ICSID:n sihteeristön hallinnoimalle tilille. Jos osapuoli ei maksa varausmaksua tai päivämaksua, toinen osapuoli voi halutessaan suorittaa maksun. Tällaiset maksurästit ovat perittävissä sovellettavine korkoineen.

16. Tämän sopimuksen tultua voimaan komitea tekee päätöksen, jossa määritetään muutoksenhakutuomioistuimen jaoston jäsenten muiden palkkioiden ja kulujen suuruus. Kyseiset palkkiot ja kulut jakaa tuomioistuin tai tapauksen mukaan muutoksenhakutuomioistuin riidan osapuolille 3.53 artiklan (Väliaikainen ratkaisu) 4 kohdan mukaisesti.

17. Komitean päätöksellä varausmaksu, päivämaksu sekä muut maksut ja kulut voidaan muuttaa pysyvästi säännölliseksi palkaksi. Tällaisessa tapauksessa muutoksenhakutuomioistuimen jäsenten on toimittava kokoaikaisesti eivätkä he saa harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa, ellei muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtaja ole poikkeuksellisesti myöntänyt tätä varten poikkeusta. Komitea vahvistaa heidän korvauksensa ja asiaan liittyvät järjestelykysymykset.

18. ICSID:n sihteeristö toimii muutoksenhakutuomioistuimen sihteeristönä ja tarjoaa sille asianmukaista tukea. Muutoksenhakutuomioistuin jakaa tällaisen tuen kustannukset riidan osapuolten kesken 3.53 artiklan (Väliaikainen ratkaisu) 4 kohdan mukaisesti.

3.40 ARTIKLA

Etiikka

1. Tuomioistuimen ja muutoksenhakutuomioistuimen jäsenet on valittava henkilöistä, joiden riippumattomuudesta ei ole epäilystä. Heillä ei saa olla sidoksia mihinkään hallitukseen¹. He eivät saa ottaa vastaan ohjeita miltään hallitukselta tai organisaatiolta kysymyksissä, jotka liittyvät riitaan. He eivät saa osallistua minkään sellaisen riidan tarkasteluun, jossa voisi syntyä suora tai epäsuora eturistiriita. Näin toimiessaan heidän on noudatettava liitettä 11 (Tuomioistuimen ja muutoksenhakutuomioistuimen jäsenten sekä sovittelijoiden käytäntesäännöt). Lisäksi heidän on nimittämisesä jälkeen pidättäydyttävä toimimasta neuvonantajana tai osapuolen nimeämänä asiantuntijana tai todistajana missään avoimessa tai uudessa sijoitusten suoja koskevassa riidassa, joka kuuluu tämän tai jonkin muun sopimuksen tai kansallisen lainsäädännön piiriin.

¹ Tarkennetaan, että se, että henkilö saa tuloja keskushallinnolta tai on aiemmin ollut hallinnon palveluksessa tai että henkilöllä on perhesuhde henkilöön, joka saa tuloja keskushallinnolta, ei sinällään tee kyseisestä henkilöstä valintakelvotonta.

2. Jos riidan osapuoli katsoo, että jäsentä koskee eturistiriita, se voi tehdä ilmoituksen kyseisen jäsenen nimittämisen vastustamisesta tapauksen mukaan joko tuomioistuimen puheenjohtajalle tai muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajalle. Ilmoitus vastustamisesta on lähetettävä 15 päivän kuluessa päivästä, jona tuomioistuimen tai muutoksenhakutuomioistuimen jaoston kokoonpano on ilmoitettu kyseiselle riidan osapuolelle, tai 15 päivän kuluessa päivästä, jona merkitykselliset tosiseikat tulivat sen tietoon, jos niiden ei kohtuudella voida olettaa olleen tiedossa jaoston muodostamisaikana. Vastustamisilmoituksessa on ilmoitettava vastustamisen perusteet.
3. Jos vastustamisen kohteena oleva jäsen ei ole 15 päivän kuluessa vastustamista koskevan ilmoituksen päivämäärästä päättänyt erota jaostosta, tapauksen mukaan tuomioistuimen puheenjohtajan tai muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajan on riidan osapuolia kuultuaan ja annettuaan jäsenelle mahdollisuuden esittää mahdolliset huomautuksensa tehtävä päätös 45 päivän kuluessa vastustamista koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta ja ilmoitettava päätöksestä välittömästi riidan osapuolille ja jaoston muille jäsenille.
4. Tapauksessa, jossa vastustetaan tuomioistuimen puheenjohtajan nimittämistä jaostoon, päätöksen tekee muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtaja ja päin vastoin.
5. Muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajan perustellusta suosituksesta tai omasta aloitteestaan osapuolet voivat komitean päätöksellä päättää erottaa tuomioistuimen tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen, jos jäsenen käytös ei ole 1 kohdassa vahvistettujen velvollisuuksien mukaista eikä sovi yhteen tuomioistuimen tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenyyden jatkumisen kanssa. Jos muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajan väitetään käyttäytyneen edellä mainitulla tavalla, tuomioistuimen puheenjohtaja antaa perustellun suosituksen. Tämän kohdan nojalla mahdollisesti vapautuvien paikkojen täyttämiseen sovelletaan soveltuvin osin 3.38 artiklan (Tuomioistuin) 2 kohtaa ja 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) 3 kohtaa.

3.41 ARTIKLA

Monenväliset riitojenratkaisumekanismit

Osapuolet aloittavat neuvottelut kansainvälisestä sopimuksesta, jossa määrätään tähän sopimukseen liittyviin riitoihin sovellettavasta monenvälisestä sijoitustuomioistuimesta yhdessä muutoksenhakumekanismin kanssa tai siitä erillään. Osapuolet voivat näin ollen sopia, ettei tiettyjä tämän jakson osia sovelleta. - Komitea voi tehdä päätöksen tarvittavista siirtymäjärjestelyistä.

5 ALAJAKSO

MENETTELYJEN KULKU

3.42 ARTIKLA

Sovellettava oikeus ja tulkintasäännöt

1. Tuomioistuin ja muutoksenhakutuomioistuin päättävät, rikkooko toimenpide, jota kanne koskee, 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräyksiä kuten kantaja väittää.

2. Päätöksiään tehdessään tuomioistuin ja muutoksenhakutuomioistuin soveltavat 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräyksiä ja soveltuviissa tapauksissa muita tämän sopimuksen määräyksiä sekä muita osapuolten välillä sovellettavan kansainvälisen oikeuden sääntöjä tai periaatteita ja ottavat huomioon riidan osapuolen kansallisen lainsäädännön siltä osin kuin sillä on asian kannalta merkitystä.
3. Tarkennetaan, että tuomioistuinta ja muutoksenhakutuomioistuinta sitoo asianomaisen kansallisen lainsäädännön tulkinnan osalta toimivaltaisten tuomioistuinten tai viranomaisten kansallisesta lainsäädännöstä antama tulkinta ja ettei tuomioistuimen ja muutoksenhakutuomioistuimen asianomaiselle kansalliselle lainsäädännölle antama merkitys sido kummankaan osapuolen tuomioistuuksia tai viranomaisia. Tuomioistuin ja muutoksenhakutuomioistuin eivät ole toimivaltaisia määrittämään, onko toimenpide, jonka väitetään rikkovan tätä sopimusta, laillinen riidan osapuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
4. Tuomioistuimen ja muutoksenhakutuomioistuimen on tulkittava tätä sopimusta yleisen kansainvälisen julkisoikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen mukaisesti, sellaisina kuin ne on kodifioitu Wienissä 23 päivänä toukokuuta 1969 tehdyssä *Valtiosopimusoikeutta koskevassa Wienin yleissopimuksessa*.
5. Jos tulkintakysymyksistä ilmenee vakavia epäilyjä, jotka voivat vaikuttaa tähän jaksoon liittyviin seikkoihin, komitea voi antaa tulkintoja tämän sopimuksen määräyksistä. Tällainen tulkinta sitoo tuomioistuinta ja muutoksenhakutuomioistuinta. Komitea voi päättää, että tulkinta on sitova määräpäivästä alkaen.

3.43 ARTIKLA

Toimenpiteiden kiertämisen torjuminen

Tarkennetaan, että tuomioistuimen on luovuttava asian käsittelystä, jos riita syntyi tai oli hyvin todennäköistä, että riita syntyi, kun kantaja sai omistukseensa tai määräysvaltaansa riidan aiheena olevan sijoituksen, ja tuomioistuin toteaa asiaa koskevien tosiasioiden pohjalta, että kantaja on saanut sijoituksen omistukseensa tai määräysvaltaansa päätarkoituksenaan kanteen nostaminen tämän jakson nojalla. Mahdollisuus luopua asian käsittelystä tällaisessa tapauksessa ei rajoita muita lainkäyttövarauksia, joita tuomioistuimella voi olla.

3.44 ARTIKLA

Oikeudenkäyntiväitteet

1. Vastaaja voi esittää väitteen, että kanne on ilmeisen perusteeton, viimeistään 30 päivän kuluttua siitä, kun tuomioistuimen jaosto on muodostettu 3.38 artiklan (Tuomioistuin) 7 kohdan nojalla, ja joka tapauksessa ennen tuomioistuimen jaoston ensimmäistä istuntoa tai viimeistään 30 päivää sen jälkeen, kun vastaaja tuli tietoiseksi tosiseikoista, joihin vastaväite perustuu.

2. Vastaajan on täsmennettävä tällaisen vastaväitteen peruste mahdollisimman tarkoin.
3. Tarjottuaan riidan osapuolille mahdollisuuden esittää huomautuksensa vastaväitteestä tuomioistuin tekee jaoston ensimmäisessä kokouksessa tai viipymättä sen jälkeen vastaväitettä koskevan päätöksen tai antaa siitä väliaikaisen ratkaisun esittäen perusteet. Jos vastaväite vastaanotetaan tuomioistuimen jaoston ensimmäisen kokouksen jälkeen, tuomioistuin tekee mainitun päätöksen tai antaa väliaikaisen ratkaisun mahdollisimman pian ja viimeistään 120 päivän kuluttua siitä, kun vastaväite esitettiin. Päätöstä tehdessään tuomioistuin olettaa väitettyjen tosiseikkojen olevan totta ja voi myös tarkastella mitä tahansa muita asiaan liittyviä tosiseikkoja, jotka eivät ole riidan kohteena.
4. Tuomioistuimen päätöksellä ei rajoiteta riidan osapuolen oikeutta esittää 3.45 artiklan (Oikeudellisesti perusteettomat kanteet) nojalla tai menettelyn aikana vastaväite, joka koskee kanteen oikeudellista merkitystä, eikä rajoiteta tuomioistuimen toimivaltaa käsitellä esikysymyksenä muita vastaväitteitä. Tarkennetaan, että tällaiseen vastaväitteeseen saattaa sisältyä väite, jonka mukaan riita tai mahdollinen lisäkanne ei kuulu tuomioistuimen oikeudenkäyttövaltaan tai ei muista syistä kuulu tuomioistuimen toimivaltaan.

3.45 ARTIKLA

Oikeudellisesti perusteettomat kanteet

1. Rajoittamatta tuomioistuimen toimivaltaa käsitellä esikysymyksenä muita vastaväitteitä, kuten väitettä, että riita tai mahdollinen lisäkanne ei kuulu tuomioistuimen oikeudenkäyttövaltaan tai ei muista syistä kuulu tuomioistuimen toimivaltaan, ja rajoittamatta vastaajan oikeutta esittää muita vastaavia vastaväitteitä minä hyvänsä sopivana ajankohtana tuomioistuimen on tehtävä esikysymyksenä päätös kaikista niistä vastaajan vastaväitteistä, joiden mukaan tämän jakson mukaisesti nostettu kanne tai jokin sen osa ei ole sellainen kanne, josta voidaan antaa kantajan eduksi ratkaisu 3.53 artiklan (Väliaikainen ratkaisu) mukaisesti, vaikka väitettyjen tosiseikkojen oletettaisiin olevan totta. Tuomioistuin voi tarkastella myös muita merkityksellisiä tosiseikkoja, jotka eivät ole riidan kohteena.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukainen vastaväite on toimitettava tuomioistuimelle mahdollisimman pian sen jälkeen, kun tuomioistuimen jaosto on muodostettu ja joka tapauksessa viimeistään sinä päivänä, jonka tuomioistuin vahvistaa vastaajalle sen vastaväitteen tai vastineen esittämistä varten, tai kun kyseessä on kanteen muutos, päivänä, jonka tuomioistuin vahvistaa vastaajalle sen muutokseen antaman vastauksen esittämistä varten. Vastaväitettä ei voi jättää sinä aikana, kun 3.44 artiklan (Oikeudenkäyntiväitteet) mukaiset menettelyt ovat kesken, ellei tuomioistuin myönnä lupaa esittää vastaväite tämän artiklan nojalla, otettuaan ensin asianmukaisesti huomioon tapauksen olosuhteet.

3. Otettuaan vastaan 1 kohdassa tarkoitetun vastaväitteen tuomioistuimen on keskeytettävä kaikki asiakysymysten käsittely, jollei se katso vastaväitettä ilmeisen perusteettomaksi, ja vahvistettava vastaväitteen tarkastelulle aikataulu, joka on yhteensopiva mahdollisten muiden esikysymysten tarkastelua varten vahvistetun aikataulun kanssa, sekä annettava vastaväitettä koskeva päätös tai väliaikainen ratkaisu ja esitettävä sen perusteet.

3.46 ARTIKLA

Menettelyn avoimuus

1. Tämän jakson mukaisiin riitoihin sovelletaan UNCITRAL:n avoimuussääntöjä, jollei 2–8 kohdasta muuta johdu.

2. UNCITRAL:n avoimuussääntöjen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun asiakirjaluetteloon on sisällytettävä 3.30 artiklan (Neuvottelut) mukainen neuvottelupyyntö, 3.32 artiklan (Ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne) 1 kohdan mukainen ilmoitus aikomuksesta, 3.32 artiklan (Ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne) 2 kohdan mukainen määritys, 3.40 artiklan (Etiikka) mukainen ilmoitus vastustamisesta ja vastustamista koskeva päätös sekä 3.59 artiklan (Käsittelyn yhdistäminen) mukainen käsittelyn yhdistämistä koskeva pyyntö.

3. Jollei UNCITRAL:n avoimuussääntöjen 7 artiklasta muuta johdu, tuomioistuin voi omasta aloitteestaan tai kenen tahansa henkilön pyynnöstä riidan osapuolia kuultuaan päättää, asetetaanko ja miten asetetaan saataville muita, UNCITRAL:n avoimuussääntöjen 3 artiklan 1 tai 2 kohdan soveltamisalaan kuulumattomia tuomioistuimelle toimitettuja tai sen laatimia asiakirjoja. Tähän voi myös sisältyä todistusaineistoa, jos vastaaja sen hyväksyy.
4. Sen estämättä, mitä UNCITRAL:n avoimuussääntöjen 2 artiklassa määrätään, tapauksen mukaan unioni tai Vietnam toimittaa tämän artiklan 2 kohdan mukaiset asiaa koskevat asiakirjat välittömästi ne saatuaan muulle kuin riidan osapuolena olevalle sopimuksen osapuolelle ja julkistaa ne luottamuksellisten ja suojattujen tietojen poistamisen jälkeen¹.
5. Edellä 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut asiakirjat voidaan julkistaa toimittamalla ne UNCITRAL:n avoimuussäännöissä tarkoitetulle tallettajalle tai muulla tavoin.
6. Viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta komitea tarkastelee 3 kohdan toimintaa. Jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä komitea voi tehdä 4.1 artiklan (Komitea) 5 kohdan c alakohdan nojalla päätöksen, että tämän artiklan 3 kohdan sijasta sovelletaan UNCITRAL:n avoimuussääntöjen 3 artiklan 3 kohtaa.

¹ Tarkennetaan, että luottamuksellisiin ja suojattuihin tietoihin, jotka määritellään UNCITRAL:n avoimuussääntöjen 7 artiklan 2 kohdassa, sisältyy turvallisuusluokiteltu hallinnon tieto.

7. Jos tuomioistuimen päätöksestä, joka koskee luottamukselliseksi tai suojatuksi tiedoksi väitettyjen tietojen nimeämiseen liittyvää vastaväitettä, ei muuta johdu, riidan osapuolet tai tuomioistuin eivät saa paljastaa muulle kuin riidan osapuolena olevalle sopimuksen osapuolelle tai saattaa julkiseksi mitään sellaista suojattua tietoa, jonka tiedon toimittanut riidan osapuoli on selvästi luokitellut suojatuksi¹.

8. Riidan osapuoli voi paljastaa menettelyn yhteydessä muille henkilöille, todistajat ja asiantuntijat mukaan lukien, sellaisia tämän jakson mukaisten menettelyjen aikana tarpeellisiksi katsomiaan asiakirjoja, joista ei ole poistettu luottamuksellisia tai suojattuja tietoja. Riidan osapuolen on kuitenkin varmistettava, että kyseiset henkilöt suojaavat näihin asiakirjoihin sisältyvät luottamukselliset tai suojatut tiedot.

¹ Tarkennetaan, että jos tiedot toimittanut riidan osapuoli päättää vetää takaisin tällaista tietoa sisältävän asiakirjan kokonaisuudessaan tai osan siitä UNCITRAL:n avoimuussääntöjen 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti, riidan toisen osapuolen on tarvittaessa toimitettava uudelleen täydelliset ja muokatut asiakirjat, joista on joko poistettu tiedot ensin toimittaneen osapuolen takaisin vetämät tiedot tai joissa tiedot nimetään uudelleen yhdenmukaisesti sen kanssa, kuinka tiedot ensin toimittanut riidan osapuoli on ne nimennyt.

3.47 ARTIKLA

Väliaikaiset päätökset

Tuomioistuin voi määrätä väliaikaisen suojatoimenpiteen, jolla suojataan riidan osapuolen oikeudet tai varmistetaan tuomioistuimen toimivallan vaikuttavuus, mukaan lukien määräys säilyttää riidan osapuolen omistuksessa tai määräysvallassa oleva todistusaineisto tai suojata tuomioistuimen toimivalta. Tuomioistuin ei voi määrätä omaisuutta takavarikoitavaksi eikä estää soveltamasta käsittelyä, jota väitetään rikkomiseksi. Tämän kohdan soveltamiseksi määräys kattaa myös suosituksen.

3.48 ARTIKLA

Vakuudet kustannusten varalta

1. Tarkennetaan, että tuomioistuin voi pyynnöstä määrätä kantajan antamaan vakuudet kaikkien kustannusten tai niiden osan varalta, jos on perusteltu syy olettaa, että on olemassa riski siitä, ettei kantaja pysty noudattamaan kantajaa vastaan kustannusten osalta mahdollisesti tehtävää päätöstä.
2. Jos kustannusten varalta ei anneta vakuuksia kattavasti 30 päivän kuluessa tuomioistuimen määräyksestä tai muussa tuomioistuimen asettamassa määräajassa, tuomioistuin ilmoittaa asiasta riidan osapuolille. Tuomioistuin voi määrätä, että menettely keskeytetään tai päätetään.

3.49 ARTIKLA

Kanteesta luopuminen

Jos kantaja ei tämän jakson mukaisen kanteen nostamisen jälkeen toteuta menettelyssä mitään toimia 180 peräkkäisen päivän tai riidan osapuolten mahdollisesti sopiman ajanjakson kuluessa, kantajan katsotaan peruuttaneen kanteensa ja luopuneen siitä. Vastaajan pyynnöstä ja sen jälkeen, kun asiasta on ilmoitettu riidan osapuolille, tuomioistuimien toteaa kanteesta luopumisen määräyksessä ja antaa menettelyn kustannuksia koskevan päätöksen. Määräyksen antamisen jälkeen tuomioistuimen toimivalta päättyy. Kantaja ei voi jälkeinpäin nostaa kannetta samasta asiasta.

3.50 ARTIKLA

Menettelyn kieli

1. Riidan osapuolet sopivat menettelyssä käytettävästä kielestä.

2. Jos riidan osapuolet eivät ole päässeet 1 kohdassa tarkoitettuun sopimukseen 30 päivän kuluessa siitä, kun tuomioistuimen jaosto on muodostettu 3.38 artiklan (Tuomioistuin) 7 kohdan nojalla, tuomioistuin päättää menettelyssä käytettävästä kielestä. Tuomioistuin tekee päätöksensä riidan osapuolia kuultuaan tavoitteena taata menettelyn taloudellinen tehokkuus ja varmistaa, ettei päätöksestä aiheudu riidan osapuolten ja tuomioistuimen resurssien osalta tarpeetonta rasitetta¹.

3.51 ARTIKLA

Muu kuin riidan osapuolena oleva sopimuksen osapuoli

1. Vastaajan on toimitettava 30 päivän kuluessa a ja b alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen vastaanottamisesta tai viipymättä sen jälkeen, kun mahdollinen luottamuksellista tai suojattua tietoa koskeva riita on ratkaistu, muulle kuin riidan osapuolena olevalle sopimuksen osapuolelle
 - a) 3.30 artiklan (Neuvottelut) mukainen neuvottelupyyntö, 3.32 artiklan (Ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne) 1 kohdan mukainen ilmoitus aikomuksesta, 3.32 artiklan (Ilmoitus aikomuksesta nostaa kanne) 2 kohdan mukainen määritys ja 3.33 artiklassa (Kanteen nostaminen) tarkoitettu kanne; ja

¹ Tarkastellessaan menettelyn taloudellista tehokkuutta tuomioistuimen olisi otettava huomioon kustannukset, joita riidan osapuolten mahdollisesti esittämän oikeuskäytännön ja kirjallisen oikeudellisen aineiston käsittelemisestä aiheutuu riidan osapuolille ja tuomioistuimelle.

b) pyynnöstä kaikki asiakirjat, jotka on 3.46 artiklan (Menettelyn avoimuus) mukaisesti julkistettava.

2. Muulla kuin riidan osapuolena olevalla sopimuksen osapuolella on oikeus olla läsnä tämän jakson nojalla pidetyssä käsittelyssä ja esittää suullisesti näkemyksensä tämän sopimuksen tulkinnasta.

3.52 ARTIKLA

Asiantuntijalausunnot

Tuomioistuin voi riidan osapuolen pyynnöstä tai riidan osapuolia kuultuaan omasta aloitteestaan nimetä yhden tai useampia asiantuntijoita raportoimaan tuomioistuimelle kirjallisesti kaikista riidan osapuolen menettelyssä esille nostamista ympäristöön, terveyteen, turvallisuuteen ja muihin seikkoihin liittyvistä asiakysymyksistä.

3.53 ARTIKLA

Väliaikainen ratkaisu

1. Jos tuomioistuin katsoo, että riidan kohteena oleva toimenpide rikkoo jotakin 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräystä, tuomioistuin voi kantajan pyynnön perusteella ja riidan osapuolia kuultuaan määrätä erillisinä tai yhdistelmänä

a) rahallisia korvauksia mahdollisine soveltuvine korkoineen; ja

- b) omaisuuden palauttamisen, jolloin ratkaisussa on edellytettävä, että vastaaja voi palauttamisen sijaan maksaa rahallisia korvauksia soveltuvine korkoineen, jotka määritetään yhdenmukaisella tavalla 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräysten kanssa.

Jos kanne nostettiin paikallisesti sijoittautuneen yhtiön puolesta, tämän kohdan nojalla annetussa ratkaisussa edellytetään, että

- a) rahalliset korvaukset mahdollisine soveltuvine korkoineen maksetaan paikallisesti sijoittautuneelle yhtiölle; ja
- b) palautus suoritetaan paikallisesti sijoittautuneelle yhtiölle.

Tuomioistuin ei voi kumota asianomaista käsittelyä.

2. Rahalliset vahingonkorvaukset eivät saa olla suurempia kuin kantajan tai, tapauksen mukaan, sen paikallisesti sijoittautuneen yhtiön kärsimä tappio, joka on seurausta 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräysten rikkomisesta, ja niistä vähennetään kaikki asianomaisen osapuolen jo maksamat aiemmat korvaukset ja hyvitykset. Tarkennetaan, että kun sijoittaja nostaa kanteen omasta puolestaan, sijoittaja voi vaatia korvausta ainoastaan sellaisesta tappiosta tai vahingosta, joka sijoittajalle on aiheutunut sen tämän sopimuksen piiriin kuuluvan sijoituksen osalta.

3. Tuomioistuin ei voi määrätä rankaisevaa vahingonkorvausta.

4. Tuomioistuim määrää menettelyn¹ kustannukset riidan hävinneen osapuolen maksettaviksi. Poikkeuksellisissa olosuhteissa tuomioistuin voi jakaa kustannukset riidan osapuolten kesken, jos se katsoo, että jakaminen on asianmukaista tapauksen olosuhteissa. Muut kohtuulliset kustannukset, myös oikeudellisen edustuksen ja oikeusavun kohtuulliset kustannukset, ovat hävinneen osapuolen vastuulla, jollei tuomioistuin määrää, että tällainen kustannusten jako ei ole asianmukainen tapauksen olosuhteissa. Jos vain jotkin osat kanteesta ovat olleet menestyksellisiä, kustannukset on jaettava suhteessa kanteen menestyksellisten osien määrään tai laajuuteen. Muutoksenhakutuomioistuin käsittelee kulut tämän artiklan mukaisesti.

5. Komitea voi hyväksyä maksuja koskevia täydentäviä sääntöjä, jotta voidaan määrittää oikeudellisen edustuksen ja oikeusavun kustannusten enimmäismäärä, joka voi koitua hävinneiden osapuolten tiettyjen ryhmien maksettavaksi. Tällaisissa täydentävissä säännöissä on otettava huomioon kantajan rahavarat, jos kantaja on luonnollinen henkilö tai pieni tai keskisuuri yritys. Komitean on pyrittävä hyväksymään tällaiset täydentävät säännöt viimeistään vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

6. Tuomioistuimen olisi annettava väliaikainen ratkaisu 18 kuukauden kuluessa kanteen nostamisesta. Jos kyseistä määräaikaa ei voida noudattaa, tuomioistuin antaa tästä päätöksen, jossa täsmennetään viivästyksen syyt.

¹ Tarkennetaan, että käsitteeseen 'menettelyn kustannukset' sisältyvät a) asiantuntijalausuntojen ja tuomioistuimen tarvitseman muun avun kohtuulliset kustannukset, ja b) todistajien kohtuulliset matka- ja muut kulut tuomioistuimen hyväksymässä laajuudessa.

3.54 ARTIKLA

Muutoksenhakumenettely

1. Riidan kumpikin osapuoli voi hakea väliaikaiseen ratkaisuun muutosta muutoksenhakutuomioistuimelta 90 päivän kuluessa ratkaisun antamisesta. Muutoksenhaun perusteet ovat seuraavat:
 - a) tuomioistuin on tulkinnut tai soveltanut sovellettavaa oikeutta virheellisesti;
 - b) tuomioistuin on tehnyt ilmeisen virheen tosiseikkojen arvioinnissa, mukaan lukien sovellettavan kansallisen lainsäädännön arviointi; tai
 - c) ICSID-yleissopimuksen 52 artiklassa määrätyt perusteet siltä osin kuin ne eivät kuulu a ja b alakohdan soveltamisalaan.
2. Muutoksenhakutuomioistuin hylkää valituksen, jos se toteaa valituksen perusteettomaksi. Se voi myös hylätä valituksen kiireellisesti, jos on selvää, että valitus on ilmeisen perusteeton.
3. Jos muutoksenhakutuomioistuin toteaa, että valitus on aiheellinen, muutoksenhakutuomioistuimen päätöksellä muutetaan tai peruutetaan väliaikaisessa ratkaisussa annetut oikeudelliset ratkaisut ja päätelmät kokonaisuudessaan tai osittain. Sen päätöksessä täsmennetään tarkoin, miten se on muuttanut tai peruuttanut asianomaisia tuomioistuimen ratkaisuja ja päätelmiä.

4. Jos tuomioistuimen vahvistamat tosiseikat sen sallivat, muutoksenhakutuomioistuin soveltaa kyseisiin tosiseikkoihin omia oikeudellisia ratkaisujaan ja päätelmiään ja antaa lopullisen päätöksen. Jos tämä ei ole mahdollista, se palauttaa asian tuomioistuimen käsittelyyn.
5. Yleensä muutoksenhakumenettely ei saa kestää enempää kuin 180 päivää laskettuna päivästä, jona riidan osapuoli virallisesti ilmoittaa päätöksestään hakea muutosta, siihen päivään, jona muutoksenhakutuomioistuin antaa päätöksensä. Jos muutoksenhakutuomioistuin katsoo, että se ei voi antaa päätöstä 180 päivän kuluessa, sen on ilmoitettava riidan osapuolille kirjallisesti viivästyksen syyt sekä arvio ajasta, jonka se tarvitsee päätöksen antamiseksi. Jolleivät poikkeukselliset olosuhteet toisin edellytä, menettely ei saa missään tapauksessa kestää pidempään kuin 270 päivää.
6. Muutosta hakevan riidan osapuolen on asetettava muutoksenhaun kustannukset kattava vakuus ja varattava lisäksi kohtuullinen määrä, jonka suuruudesta päättää muutoksenhakutuomioistuin tapauksen olosuhteet huomioon ottaen.
7. Muutoksenhakumenettelyn yhteydessä sovelletaan soveltuvien osin 3.37 artiklaa (Kolmannen osapuolen rahoitus), 3.46 artiklaa (Menettelyn avoimuus), 3.47 artiklaa (Väliaikaiset päätökset), 3.49 artiklaa (Kanteesta luopuminen), 3.51 artiklaa (Muu kuin riidan osapuolena oleva sopimuksen osapuoli), 3.53 artiklaa (Väliaikainen ratkaisu) ja 3.56 artiklaa (Korvaus tai muu hyvitys).

3.55 ARTIKLA

Lopullinen ratkaisu

1. Tämän jakson nojalla annetusta väliaikaisesta ratkaisusta tulee lopullinen, jollei riidan kumpikaan osapuoli ole hakenut muutosta väliaikaiseen ratkaisuun 3.54 artiklan (Muutoksenhakumenettely) 1 kohdan nojalla.
2. Kun väliaikaiseen ratkaisuun on haettu muutosta ja muutoksenhakutuomioistuin on hylännyt valituksen 3.54 artiklan (Muutoksenhakumenettely) 2 kohdan nojalla, väliaikaisesta ratkaisusta tulee lopullinen päivänä, jona muutoksenhakutuomioistuin hylkää valituksen.
3. Kun väliaikaiseen ratkaisuun on haettu muutosta ja muutoksenhakutuomioistuin on antanut lopullisen päätöksen, väliaikaisesta ratkaisusta, sellaisena kuin muutoksenhakutuomioistuin on sen muuttanut tai peruuttanut, tulee lopullinen päivänä, jona muutoksenhakutuomioistuin antaa lopullisen päätöksen.
4. Kun väliaikaiseen ratkaisuun on haettu muutosta ja muutoksenhakutuomioistuin on muuttanut väliaikaisen ratkaisun oikeudellisia ratkaisuja ja päätelmiä tai peruuttanut ne ja palauttanut asian tuomioistuimen käsittelyyn, tuomioistuimen on riidan osapuolia tarvittaessa kuultuaan tarkistettava väliaikaista ratkaisuaan siten, että siinä otetaan huomioon muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisut ja päätelmät. Tuomioistuinta sitovat muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisut. Tuomioistuimen on pyrittävä antamaan tarkistettu ratkaisu 90 päivän kuluessa siitä, kun se on saanut muutoksenhakutuomioistuimen päätöksen. Tarkistetusta väliaikaisesta ratkaisusta tulee lopullinen 90 päivää ratkaisun antamisen jälkeen.

5. Tätä jaksoa sovellettaessa käsitteeseen 'lopullinen ratkaisu' sisältyvät kaikki muutoksenhakutuomioistuimen 3.54 artiklan (Muutoksenhakumenettely) nojalla antamat lopulliset päätökset.

3.56 ARTIKLA

Korvaus tai muu hyvitys

Tuomioistuin ei saa hyväksyä puolustuksena, vastakanteena, kuittauksena tai vastaavana väitteenä sitä tosiseikkaa, että sijoittaja on saanut tai saa myöhemmin korvausta tai muuta hyvitystä vakuutus- tai takaussopimuksen mukaisesti tämän jakson nojalla käynnistetyssä riita-asiassa haetusta koko hyvityksestä tai sen osasta.

3.57 ARTIKLA

Lopullisten ratkaisujen täytäntöönpano

1. Tämän jakson nojalla annetut lopulliset ratkaisut
 - a) ovat sitovia riidan osapuolten välillä kyseisessä asiassa; ja
 - b) niihin ei saa hakea muutosta, uudelleen käsittelyä, purkua tai kumoamista eikä kohdistaa mitään muuta muutoksenhakukeinoja.

2. Kumpikin osapuoli tunnustaa tämän sopimuksen nojalla annetun lopullisen ratkaisun sitovaksi ja panee maksuvelvollisuuden täytäntöön omalla alueellaan samoin kuin jos se olisi osapuolen oman tuomioistuimen antama lopullinen tuomio.
3. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, lopullisen ratkaisun tunnustaminen ja täytäntöönpano riidassa, jossa Vietnam on vastaajana, on 4 kohdassa tarkoitettuna aikana toteutettava vuoden 1958 New Yorkin yleissopimuksen mukaisesti. Tänä aikana riitoihin, joissa vastaaja on Vietnam, ei sovelleta tämän artiklan 1 kohdan b alakohtaa eikä 3.36 artiklan (Suostumus) 3 kohdan b alakohtaa.
4. Sellaisen lopullisen ratkaisun yhteydessä, jossa vastaaja on Vietnam, 1 kohdan b alakohtaa ja 2 kohtaa sovelletaan sen jälkeen, kun tämän sopimuksen voimaantulopäivästä on kulunut viisi vuotta tai komitean määräämä pidempi aika, jos olosuhteet sen sallivat.
5. Ratkaisun täytäntöönpanoon sovelletaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, joka koskee tuomioita ja ratkaisuja siellä, missä täytäntöönpanoa haetaan.
6. Tarkennetaan, että 4.14 artiklalla (Ei välitöntä vaikutusta) ei estetä tämän jakson nojalla annettujen ratkaisujen tunnustamista tai täytäntöönpanoa.
7. New Yorkin yleissopimuksen I artiklan soveltamiseksi tämän jakson nojalla annettujen lopullisten ratkaisujen katsotaan olevan välitystuomioita ja liittyvän kanteisiin, jotka johtuvat kaupallisesta suhteesta tai liiketoimesta.

8. Tarkennetaan, jollei 1 kohdan b alakohdasta muuta johdu, että jos on nostettu kanne riitojenratkaisua varten 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) 2 kohdan a alakohdan nojalla, tämän jakson nojalla annettu lopullinen ratkaisu katsotaan ICSID-yleissopimuksen IV luvun 6 jakson mukaiseksi tuomioksi.

3.58 ARTIKLA

Sopimuksen osapuolten rooli

1. Kumpikaan osapuoli ei saa antaa diplomaattista suojelua tai nostaa kansainvälistä kannetta, joka koskee tämän jakson nojalla käsiteltäväksi toimitettua riitaa, ellei toinen osapuoli ole jättänyt noudattamatta tällaisessa riidassa annettua ratkaisua. Tämän kohdan soveltamista varten diplomaattiseen suojeluun eivät sisälly epäviralliset diplomaattiset yhteydet, joiden ainoana tarkoituksena on helpottaa riidan ratkaisua.
2. Edellä olevalla 1 kohdalla ei suljeta pois mahdollisuutta A jakson (Osapuolten välisten riitojen ratkaisu) mukaiseen riitojenratkaisuun yleisesti sovellettavan toimenpiteen suhteen, jos kyseisen toimenpiteen väitetään rikkoneen sopimusta ja toimenpiteen osalta on pantu vireille tiettyä sijoitusta koskeva riita-asia 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) nojalla. Edellä sanottu ei rajoita 3.51 artiklan (Muu kuin riidan osapuolena oleva sopimuksen osapuoli) tai UNCITRAL:n avoimuussääntöjen 5 artiklan soveltamista.

3.59 ARTIKLA

Käsittelyn yhdistäminen

1. Jos vähintään kaksi tämän jakson nojalla nostettua kannetta koskevat samaa oikeuskysymystä tai tosiseikkaa ja perustuvat samoihin tapahtumiin ja olosuhteisiin, vastaaja voi toimittaa tuomioistuimen puheenjohtajalle kyseisten kanteiden tai niiden osien yhdistämistä koskevan pyynnön. Pyyntö on ilmoitettava

- a) yhdistettäviin kanteisiin liittyvän riidan osapuolten nimet ja osoitteet;
- b) haetun yhdistämisen laajuus; ja
- c) pyynnön perustelu.

Vastaaja toimittaa pyynnön kullekin sellaisessa kanteessa mukana olevalle kantajalle, jonka osalta yhdistämistä haetaan.

2. Jos kaikki niihin kanteisiin, joiden yhdistämistä haetaan, liittyvän riidan osapuolet hyväksyvät kanteiden yhdistämisen, riidan osapuolet toimittavat tuomioistuimen puheenjohtajalle 1 kohdan nojalla yhteisen pyynnön. Yhteisen pyynnön saatuaan tuomioistuimen puheenjohtaja muodostaa 3.38 artiklan (Tuomioistuin) nojalla uuden jaoston, jäljempänä 'käsittelyn yhdistämisestä vastaava jaosto', jolla on toimivalta kaikkiin niihin kanteisiin tai niiden osiin nähden, joita yhdistämispyyntö koskee.

3. Jos 2 kohdassa tarkoitetut riidan osapuolet eivät ole päässeet sopimukseen käsittelyn yhdistämisestä 30 päivän kuluessa siitä, kun viimeinen asianomainen kantaja on vastaanottanut 1 kohdassa tarkoitetun yhdistämispyynnön, tuomioistuimen puheenjohtaja muodostaa 3.38 artiklan (Tuomioistuin) nojalla käsittelyn yhdistämisestä vastaavan jaoston. Käsittelyn yhdistämisestä vastaava jaosto käyttää toimivaltaa kaikkien kanteiden tai niiden osan suhteen, jos se riidan osapuolten näkemyksiä tarkasteltuaan päättää, että niin voidaan parhaiten edistää kanteiden oikeudenmukaista ja tehokasta ratkaisua, myös ratkaisujen johdonmukaisuutta.

4. Käsittelyn yhdistämisestä vastaava jaosto suorittaa menettelynsä noudattaen niitä riitojenratkaisun sääntöjä, jotka kantajat ovat valinneet yhteisellä sopimuksella 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) 2 kohdassa tarkoitetuista säännöistä.

5. Jos kantajat eivät ole sopineet riitojenratkaisun säännöistä 30 päivän kuluessa päivästä, jona viimeinen asianomainen kantaja on vastaanottanut yhdistämispyynnön, käsittelyn yhdistämisestä vastaava jaosto suorittaa menettelynsä UNCITRAL:n välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti.

6. Sopimuksen 3.38 artiklan (Tuomioistuin) nojalla muodostetut tuomioistuimen jaostot luopuvat toimivallasta niiden kanteiden tai niiden osien osalta, joiden suhteen käsittelyn yhdistämisestä vastaava jaosto on toimivaltainen, ja kyseisten jaostojen menettelyt keskeytetään tai niitä lykätään tapauksen mukaan. Käsittelyn yhdistämisestä vastaavan jaoston ratkaisu kanteiden niiden osien osalta, joiden suhteen se on käyttänyt toimivaltaa, sitoo niitä jaostoja, jotka ovat toimivaltaisia kanteiden muiden osien suhteen, siitä päivästä alkaen, jona ratkaisusta tulee 3.55 artiklan (Lopullinen ratkaisu) nojalla lopullinen.

7. Kantaja voi vetää kanteen tai sen osan, jota käsittelyn yhdistäminen koskee, tässä artiklassa tarkoitetusta riitojenratkaisumenettelystä, ja tällaista kannetta tai sen osaa ei voida nostaa uudelleen 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) nojalla.

8. Vastaajan pyynnöstä käsittelyn yhdistämisestä vastaava jaosto voi 3 ja 6 kohdassa mukaisin perustein ja vaikutuksin päättää, käyttääkö se toimivaltaa koko 1 kohdassa tarkoitetun kanteen vai sen osan suhteen, jos kyseinen kanne on nostettu käsittelyn yhdistämismenettelyn aloittamisen jälkeen.

9. Käsittelyn yhdistämisestä vastaava jaosto voi yhden kantajan pyynnöstä toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä kyseisen kantajan suojattujen tietojen luottamuksellisuuden säilyttämiseksi muihin kantajiin nähden. Tällaisiin toimenpiteisiin voi sisältyä asiakirjojen toimittaminen muille kantajille versioina, joista on poistettu suojatut tiedot, tai järjestelyt kuulemisten pitämiseksi osittain yksityisinä.

LIITE 4

INSTITUTIONAALISET, YLEISET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

4.1 ARTIKLA

Komitea

1. Osapuolet perustavat komitean, johon kuuluu EU-osapuolen ja Vietnamin edustajia.

2. Komitea kokoontuu kerran vuodessa, jollei komitea toisin päätä, tai kiireellisissä tapauksissa jommankumman osapuolen pyynnöstä. Komitean kokoukset pidetään vuorotellen unionissa ja Vietnamsissa, jolleivät osapuolet toisin sovi. Komitean puheenjohtajina toimivat yhdessä Vietnamin suunnittelu- ja sijoitusministeri ja kauppapolitiikasta vastaava Euroopan komission jäsen tai heidän nimittämänsä edustajat. Komitea sopii itse kokoontumisaikataulustaan ja asiallistaan.

3. Komitea

- a) varmistaa tämän sopimuksen asianmukaisen toiminnan;
- b) valvoo ja helpottaa tämän sopimuksen täytäntöönpanoa ja soveltamista ja edistää sen yleisiä tavoitteita;
- c) tarkastelee tähän lukuun liittyviä kysymyksiä, jotka osapuoli on antanut sen käsiteltäväksi;
- d) tarkastelee 3 luvun (Riitojen ratkaisu) B jakson (Sijoittajien ja osapuolten välisten riitojen ratkaisu) täytäntöönpanossa mahdollisesti ilmeneviä ongelmia;
- e) tarkastelee mahdollisia 3 luvun (Riitojen ratkaisu) B jaksoon (Sijoittajien ja osapuolten välisten riitojen ratkaisu) tehtäviä parannuksia, erityisesti muilla kansainvälisillä foorumeilla saatujen kokemusten ja kehityksen valossa;

- f) tarkastelee jommankumman osapuolen pyynnöstä minkä tahansa sellaisen yhteisesti sovitun ratkaisun täytäntöönpanoa, joka koskee 3 luvun (Riitojen ratkaisu) B jaksoon (Sijoittajien ja osapuolten välisten riitojen ratkaisu) liittyvää riitaa;
 - g) tarkastelee tuomioistuimen puheenjohtajan 3.38 artiklan (Tuomioistuin) 10 kohdan nojalla tai muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajan 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) 10 kohdan nojalla laatimaa työskentelymenettelyjen luonnosta;
 - h) pyrkii ratkaisemaan ongelmia, joita voi ilmetä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, tai ratkaisemaan riitoja, joita saattaa ilmetä tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 luvun (Riitojen ratkaisu) soveltamista; ja
 - i) tarkastelee muita seikkoja, jotka liittyvät tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin aloihin.
4. Komitea voi, tämän sopimuksen asiaankuuluvien määräysten mukaisesti,
- a) ilmoittaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvista kysymyksistä kaikille asianomaisille osapuolille, mukaan lukien yksityinen sektori, työmarkkinaosapuolet ja kansalaisjärjestöt;
 - b) tarkastella ja suosittaa osapuolille tähän sopimukseen tehtäviä muutoksia tai, tässä sopimuksessa erityisesti mainituissa tapauksissa, muuttaa päätöksellä tämän sopimuksen määräyksiä;

- c) hyväksyä, myös 3.42 artiklan (Sovellettava oikeus ja tulkintasäännöt) nojalla, tämän sopimuksen määräysten tulkintoja, jotka sitovat osapuolia ja kaikkia tämän sopimuksen nojalla perustettuja elimiä, mukaan lukien 3 luvun (Riitojen ratkaisu) A jaksossa (Osapuolten välisten riitojen ratkaisu) tarkoitetut välimiespaneelit ja 3 luvun (Riitojen ratkaisu) B jakson (Sijoittajien ja osapuolten välisten riitojen ratkaisu) nojalla perustetut tuomioistuimet;
 - d) tehdä päätöksiä tai antaa suosituksia tässä sopimuksessa vahvistetun mukaisesti;
 - e) vahvistaa oman työjärjestyksensä;
 - f) toteuttaa mitä tahansa muita toimia hoitaessaan tehtäviään tämän sopimuksen mukaisesti.
5. Komitea voi, tämän sopimuksen asiaankuuluvien määräysten mukaisesti ja kun osapuolten oikeudelliset vaatimukset on täytetty ja niiden menettelyt on saatettu päätökseen,
- a) tehdä päätöksiä tuomioistuimen jäsenten nimittämiseksi 3.38 artiklan (Tuomioistuin) 2 kohdan nojalla ja muutoksenhakutuomioistuimen jäsenten nimittämiseksi 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) 3 kohdan nojalla; lisätä tai vähentää jäsenten lukumäärää 3.38 artiklan (Tuomioistuin) 3 kohdan ja 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) 4 kohdan nojalla; ja erottaa jäsenen tuomioistuimesta tai muutoksenhakutuomioistuimesta 3.40 artiklan (Etiikka) 5 kohdan nojalla;

- b) hyväksyä ja myöhemmin muuttaa sääntöjä, joilla täydennetään 3.33 artiklan (Kanteen nostaminen) 4 kohdassa tarkoitettuja sovellettavia riitojenratkaisun sääntöjä; kyseiset säännöt ja muutokset sitovat tuomioistuinta ja muutoksenhakutuomioistuinta;
- c) tehdä päätöksen, jonka mukaan 3.46 artiklan (Menettelyn avoimuus) 3 kohdan sijasta sovelletaan UNCITRAL:n avoimuussääntöjen 3 artiklan 3 kohtaa;
- d) vahvistaa 3.38 artiklan (Tuomioistuin) 14 kohdassa ja 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) 14 kohdassa tarkoitetun varausmaksun määrän sekä muutoksenhakutuomioistuimen jaoston jäsenten ja tuomioistuimen ja muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajien muut maksut ja kulut 3.38 artiklan (Tuomioistuin) 14 ja 16 kohdan ja 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) 14 ja 16 kohdan nojalla;
- e) muuttaa tuomioistuimen ja muutoksenhakutuomioistuimen jäsenten varausmaksun sekä muut maksut ja kulut säännölliseksi palkaksi 3.38 artiklan (Tuomioistuin) 17 kohdan ja 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) 17 kohdan nojalla;
- f) hyväksyä tai hylätä tuomioistuimen työskentelymenettelyjen luonnoksen 3.38 artiklan (Tuomioistuin) 10 kohdan nojalla tai muutoksenhakutuomioistuimen työskentelymenettelyjen luonnoksen 3.39 artiklan (Muutoksenhakutuomioistuin) 10 kohdan nojalla;
- g) tehdä päätöksen tarvittavista siirtymäjärjestelyistä 3.41 artiklan (Monenväliset riitojenratkaisumekanismit) nojalla; ja

- h) hyväksyä maksuja koskevia täydentäviä sääntöjä 3.53 artiklan (Väliaikainen ratkaisu) 5 kohdan nojalla.

4.2 ARTIKLA

Komitean päätöksenteko

1. Komitea käyttää päätösvaltaa tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa. Tehdyt päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kyseisten päätösten panemiseksi täytäntöön.
2. Komitea voi antaa osapuolille asianmukaisia suosituksia.
3. Kaikki komitean päätökset ja suositukset tehdään yksimielisesti.

4.3 ARTIKLA

Muutokset

1. Osapuolet voivat muuttaa tätä sopimusta. Muutos tulee voimaan sen jälkeen kun osapuolet ovat vaihtaneet kirjalliset ilmoitukset siitä, että ne ovat saattaneet päätökseen sovellettavat oikeudelliset menettelyt kuten 4.9 artiklassa (Voimaantulo) edellytetään.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, ja jos tässä sopimuksessa niin määrätään, osapuolet voivat tehdä komiteassa päätöksen, jolla muutetaan tätä sopimusta. Tällä ei kuitenkaan rajoiteta kumpaakaan osapuolta saattamasta päätökseen sovellettavia oikeudellisia menettelyjä.

4.4 ARTIKLA

Verotus

1. Tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta unionille tai millekään sen jäsenvaltiolle tai Vietnamille kuuluiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka johtuvat jostakin unionin jonkin jäsenvaltion ja Vietnamin välisestä verotussopimuksesta. Jos tämä sopimus ja verotussopimus ovat keskenään ristiriidassa, sovelletaan siltä osin verotussopimusta.

2. Tämän sopimuksen määräyksiä ei voida käyttää estämään osapuolia verolainsäädäntönsä asiaa koskevia säännöksiä sovellettaessa tekemästä eroa eri tilanteessa olevien veronmaksajien välillä erityisesti näiden asuinpaikan osalta tai sen osalta, minne he ovat sijoittaneet pääomansa.

3. Tämän sopimuksen määräyksiä ei voida käyttää estämään minkään sellaisen toimenpiteen käyttöönottoa tai voimassa pitämistä, jonka tarkoituksena on estää verojen välttäminen tai kiertäminen kaksinkertaisen verotuksen välttämisestä tehtyjen sopimusten tai muiden verotusjärjestelyjen tai verotusta koskevien kansallisen verolainsäädännön säännösten mukaisesti.

4.5 ARTIKLA

Vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskeva poikkeus

1. Minkään tämän sopimuksen määräyksen ei voida tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa vakauden ja luotettavuuden turvaamiseen liittyvistä syistä toimenpiteitä, joita ovat muun muassa seuraavat:
 - a) sijoittajien, tallettajien, vakuutuksenottajien tai sellaisten henkilöiden, joiden omaisuudenhoidosta vastaa rahoituspalvelujen tarjoaja, suojele; tai
 - b) osapuolen rahoitusjärjestelmien luotettavuuden ja vakauden turvaaminen.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet eivät saa olla vaativampia kuin on tarpeen niille asetetun tavoitteen saavuttamiseksi.
3. Tämän sopimuksen määräyksiä ei saa tulkita siten, että osapuoli olisi velvoitettu paljastamaan yksittäisten kuluttajien liiketoimiin ja tileihin liittyviä tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai yksityisiä tietoja.

4.6 ARTIKLA

Yleiset poikkeukset

Edellyttäen, ettei toimenpiteitä sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään sellaisten maiden välillä, joissa vallitsevat samankaltaiset olosuhteet, taikka tämän sopimuksen piiriin kuuluvan sijoituksen peiteltyyn rajoittamiseen, 2.3 artiklan (Kansallinen kohtelu) ja 2.4 artiklan (Suosituimmuuskohtelu) määräysten ei voida tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä, jotka

- a) ovat tarpeen yleisen turvallisuuden tai julkisen moraalin suojelemiseksi tai yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi;
- b) ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;
- c) liittyvät ehtyvien luonnonvarojen suojeluun, jos toimenpiteiden toteuttamisen yhteydessä rajoitetaan kotimaisia sijoittajia tai kotimaista palveluiden tuotantoa tai kulutusta;
- d) ovat tarpeen taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi;

e) ovat välttämättömiä sellaisen lainsäädännön noudattamisen turvaamiseksi, joka ei ole ristiriidassa 2.3 artiklan (Kansallinen kohtelu) ja 2.4 artiklan (Suosituimmuuskohtelu) kanssa, mukaan lukien toimenpiteet, jotka liittyvät

i) harhaanjohtavien ja vilpillisten toimintatapojen ehkäisemiseen tai sopimusten noudattamatta jättämisen seurauksista huolehtimiseen;

ii) yksityishenkilöiden yksityisyyden suojaamiseen henkilötietojen käsittelyssä ja levittämisessä sekä yksityishenkilöä koskevien tiedostojen ja tilitietojen luottamuksellisuuden turvaamiseen; tai

iii) turvallisuuteen;

tai

- f) eivät ole yhteensopivia 2.3 (Kansallinen kohtelu) 1 kohdan kanssa, edellyttäen että erilaisen kohtelun tarkoituksena on turvata välittömien verojen määrääminen tai kantaminen tehokkaasti tai tasapuolisesti toisen osapuolen taloudellisen toiminnan ja sijoittajien osalta¹.

¹ Toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on turvata välittömien verojen määrääminen tai kantaminen tehokkaasti tai tasapuolisesti, kuuluvat osapuolen verojärjestelmänsä mukaisesti suorittamat toimenpiteet,

- i) joita sovelletaan sellaisiin sijoittajiin ja palveluntarjoajiin, jotka eivät asu kyseisellä alueella, tunnustaen, että sellaisten henkilöiden, jotka eivät asu kyseisellä alueella, verotukselliset velvoitteet määritetään sellaisten erien perusteella, joiden lähde on tai jotka sijaitsevat osapuolen alueella;
- ii) joita sovelletaan sellaisiin henkilöihin, jotka eivät asu osapuolen alueella, verojen määräämisen tai kantamisen turvaamiseksi osapuolen alueella;
- iii) joita sovelletaan sellaisiin henkilöihin, jotka asuvat tai eivät asu kyseisellä alueella, verojen välttämisen tai kiertämisen estämiseksi, mukaan lukien menettelyyn liittyvien määräysten noudattaminen;
- iv) joita sovelletaan toisen osapuolen alueella tai alueelta hankittujen palvelujen kuluttajiin tarkoituksena turvata osapuolen alueella oleviin lähteisiin perustuvien verojen määrääminen tällaisille kuluttajille tai kantaminen tällaisilta kuluttajilta;
- v) joilla erotetaan toisistaan maailmanlaajuisesti veronalaisista eristään verovelvolliset sijoittajat ja palveluntarjoajat ja muut sijoittajat ja palveluntarjoajat tunnustaen heidän veropohjansa välisen erilaisuuden; tai
- vi) joilla määrätään, kohdennetaan tai jaetaan osapuolen alueella asuvien henkilöiden tai sivukonttoreiden taikka etuyhteydessä keskenään olevien henkilöiden tai saman henkilön sivukonttoreiden välinen tulo, voitto, tappio, vähennys tai hyvitys tarkoituksena turvata osapuolen veropohja.

Edellä f alakohdassa ja tässä alaviitteessä olevat verotusermit ja -käsitteet määritellään toimenpiteen suorittavan osapuolen sisäisen lainsäädännön mukaisten verotuksen määritelmien ja käsitteiden tai vastaavien tai samankaltaisten määritelmien ja käsitteiden mukaisesti.

4.7 ARTIKLA

Erityiset poikkeukset

Sopimuksen 2 luvun (Sijoitusten suoja) määräyksiä ei sovelleta yleisesti sovellettaviin syrjimättömiin toimenpiteisiin, joita julkiset elimet raha- tai valuuttakurssipolitiikan yhteydessä toteuttavat. Tämä artikla ei vaikuta osapuolelle 2.8 artiklan (Siirto) nojalla kuuluviin velvollisuuksiin.

4.8 ARTIKLA

Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset

Minkään tämän sopimuksen määräyksen ei voida tulkita

- a) velvoittavan osapuolta toimittamaan tietoja, joiden paljastamista se pitää tärkeiden turvallisuusasetujensa vastaisina;
- b) estävän osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä, jos se katsoo ne välttämättömiksi suojellessaan keskeisiä turvallisuusasetujaan, jotka
 - i) liittyvät aseiden, ammusten ja muiden sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan sekä muiden tarvikkeiden ja materiaalien kauppaan ja taloudellisiin toimiin, joita toteutetaan suoraan tai epäsuorasti sotilaskohdetta varten;

- ii) liittyvät palvelujen tarjoamiseen, jonka tarkoituksena on suoraan tai välillisesti sotilaskohteen varustaminen;
 - iii) liittyvät fissioituvaan ja fuusioituvaan ydinmateriaaliin tai materiaaleihin, joista ne on johdettu; tai
 - iv) toteutetaan sodan tai muun kansainvälisten suhteiden hätätilan aikana;
- c) estävän osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä täyttääkseen San Franciscossa 26 päivänä kesäkuuta 1945 tehdyn *Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan* mukaiset velvollisuutensa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

4.9 ARTIKLA

Lainsäädännön soveltaminen

Sopimuksen 2.8 artiklaa (Siirto) ei saa tulkita siten, ettei osapuoli voisi soveltaa tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla, joka ei merkitse sijoituksen peiteltyä rajoittamista, seuraaviin seikkoihin liittyvää lainsäädäntöään:

- a) konkurssi, maksukyvyttömyys, pankkien elvytys- ja kriisinratkaisu, velkojien oikeuksien suojelu tai rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvonta;

- b) rahoitusvälineiden liikkeeseenlasku, rahoitusvälineillä käytävä kauppa tai niiden välittäminen;
- c) siirtoja koskevat rahoitustiedot tai kirjanpito, kun se on tarpeen lainvalvonnan tai rahoitusalan sääntelyviranomaisten avustamiseksi;
- d) rikokset, petolliset tai vilpilliset käytännöt;
- e) tuomioiden noudattamisen varmistaminen oikeudenkäyttöasioissa; tai
- f) sosiaaliturva, julkiset eläkejärjestelmät tai pakolliset säästöohjelmat.

4.10 ARTIKLA

Tilapäiset suojatoimenpiteet

Unionin talous- ja rahaliiton toimintaan tai Vietnamin tapauksessa raha- ja valuuttakurssipolitiikan toimintaan liittyvien vakavien vaikeuksien tai niiden uhan poikkeuksellisissa olosuhteissa asianomainen osapuoli voi toteuttaa enintään yhden vuoden ajan suojatoimenpiteitä, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä siirtojen tekemiseksi.

4.11 ARTIKLA

Rajoitukset maksutaseeseen ja ulkoiseen rahoitukseen liittyvien vaikeuksien ilmetessä

1. Jos osapuolella on vakavia maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyviä vaikeuksia tai sellaisten uhka on olemassa, se voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa siirtojen osalta suojaustoimenpiteitä, jotka
 - a) ovat syrjimättömiä suhteessa vastaavassa tilanteessa oleviin kolmansiin maihin;
 - b) eivät mene pidemmälle kuin on tarpeen maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyvien vaikeuksien korjaamiseksi;
 - c) ovat soveltuvien osin *Kansainvälistä valuuttarahastoa koskevan sopimuksen* mukaisia;
 - d) eivät aiheuta tarpeetonta vahinkoa toisen osapuolen kaupallisille, taloudellisille ja rahoitukseen liittyville eduille; ja
 - e) ovat väliaikaisia ja poistetaan vähitellen tilanteen parantuessa.
2. Osapuolen, joka on ottanut käyttöön tai pitänyt voimassa 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, on ilmoitettava tästä viipymättä toiselle osapuolelle ja esitettävä mahdollisimman pian aikataulu niiden poistamiseksi.

3. Kun 1 kohdan nojalla otetaan käyttöön tai pidetään voimassa rajoituksia, asiasta on neuvoteltava komiteassa viipymättä, jollei neuvotteluja pidetä muilla foorumeilla. Neuvotteluissa käsitellään kyseisiin toimenpiteisiin johtanutta, maksutaseen tai ulkoisen rahoituksen ongelmaa ottaen huomioon muun muassa seuraavat tekijät:

- a) vaikeuksien luonne ja laajuus;
- b) taloudelliset ja kaupankäyntiin liittyvät ulkoiset olosuhteet; tai
- c) käytettävissä mahdollisesti olevat vaihtoehtoiset korjaavat toimenpiteet.

Neuvotteluissa on käsiteltävä sitä, ovatko mahdolliset rajoittavat toimenpiteet 1 kohdan määräysten mukaisia. Kaikki Kansainvälisen valuuttarahaston esittämät tilastolliset ja tosiseikkoihin perustuvat tiedot on hyväksyttävä ja päätelmissä on otettava huomioon Kansainvälisen valuuttarahaston arvio kyseisen osapuolen maksutaseen ja ulkoisen rahoituksen tilanteesta.

4.12 ARTIKLA

Tietojen luovuttaminen

1. Minkään tämän sopimuksen määräyksen ei voida tulkita velvoittavan osapuolta asettamaan saataville luottamuksellisia tietoja, joiden paljastaminen estäisi lain valvonnan, olisi muutoin yleisen edun vastaista tai vaarantaisi yksittäisen julkisen tai yksityisen yrityksen oikeutetut kaupalliset edut lukuun ottamatta tilanteita, joissa paneeli pyytää luottamuksellisia tietoja 3 luvun (Riitojen ratkaisu) A jakson (Osapuolten välisten riitojen ratkaisu) mukaisessa riitojenratkaisumenettelyssä. Tällaisissa tapauksissa paneeli varmistaa luottamuksellisuuden olevan täysin suojattu.
2. Kun osapuoli toimittaa lakiensa ja asetustensa nojalla luottamuksellisiksi katsottuja tietoja komitealle, toisen osapuolen on käsiteltävä kyseisiä tietoja luottamuksellisina, jollei tiedot toimittanut osapuoli toisin sovi.

4.13 ARTIKLA

Voimaantulo

1. Osapuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omien sovellettavien oikeudellisten menettelyjensä mukaisesti.

2. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että ne ovat saattaneet päätökseen sovellettavat oikeudelliset menettelynsä tämän sopimuksen voimaan saattamiseksi. Osapuolet voivat sopia muusta päivämäärästä.
3. Ilmoitukset toimitetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle ja Vietnamin ulkoasiainministeriöön.
4. Tätä sopimusta sovelletaan väliaikaisesti, jos osapuolet niin sopivat. Siinä tapauksessa sopimusta sovelletaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä lähtien, jolloin unioni ja Vietnam ovat ilmoittaneet toisilleen saattaneensa sovellettavat menettelynsä päätökseen väliaikaista soveltamista varten. Osapuolet voivat sopia muusta päivämäärästä.
5. Jos tämän sopimuksen tiettyjä määräyksiä ei voida soveltaa väliaikaisesti, se osapuoli, joka ei voi toteuttaa väliaikaista soveltamista, ilmoittaa toiselle osapuolelle niistä määräyksistä, joita ei voida soveltaa väliaikaisesti. Sen estämättä, mitä edellä 4 kohdassa määrätään, jos toinen osapuoli on saattanut päätökseen oikeudelliset menettelyt väliaikaista soveltamista varten eikä esitä väliaikaista soveltamista koskevaa vastustustaan kymmenen päivän kuluessa ilmoituksesta, jonka mukaan tiettyjä määräyksiä ei voida soveltaa väliaikaisesti, niitä tämän sopimuksen määräyksiä, joista ei ole tehty ilmoitusta, sovelletaan väliaikaisesti ilmoitusta seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä lähtien.
6. Osapuoli voi lopettaa väliaikaisen soveltamisen ilmoittamalla siitä kirjallisesti toiselle osapuolelle. Soveltamisen lopettaminen tulee voimaan ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

7. Kun tätä sopimusta tai sen tiettyjä määräyksiä sovelletaan väliaikaisesti, ilmauksella 'tämän sopimuksen voimaantulo' tarkoitetaan väliaikaisen soveltamisen aloittamispäivää. Komitea ja muut tämän sopimuksen nojalla perustetut elimet voivat hoitaa tehtäviään tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen aikana. Tällaisten toimien yhteydessä tehtyjen päätösten voimassaolo lakkaa ainoastaan, jos tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen lopetetaan eikä tämä sopimus tule voimaan.

4.14 ARTIKLA

Kesto

1. Tämä sopimus on voimassa rajoittamattoman ajan.
2. Unioni tai Vietnam voi ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti aikomuksestaan irtisanoa tämä sopimus. Irtisanominen tulee voimaan ilmoitusta seuraavan kuudennen kuukauden lopussa.

4.15 ARTIKLA

Irtisanominen

Jos tämä sopimus irtisanotaan 4.10 artiklan (Kesto) nojalla, 1 luvun (Tavoitteet ja yleiset määritelmät), 2.1 artiklan (Soveltamisala), 2.2 artiklan (Sijoitukset ja sääntelytoimenpiteet ja -tavoitteet) ja 2.5 artiklan (Sijoitusten kohtelu) – 2.9 artiklan (Sijaantulo) määräykset, 4 luvun asiaankuuluvat määräykset sekä 3 luvun (Riitojen ratkaisu) B jakson (Sijoittajien ja osapuolten välisten riitojen ratkaisu) määräykset pysyvät voimassa vielä 15 vuoden ajan irtisanomispäivästä niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen tämän sopimuksen irtisanomispäivää, jolleivät osapuolet toisin sovi. Tätä artiklaa ei sovelleta, jos kyseessä on tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen irtisanominen eikä tämä sopimus tule voimaan.

4.16 ARTIKLA

Velvollisuuksien täyttäminen

1. Osapuolet toteuttavat kaikki tarvittavat yleiset tai erityiset toimenpiteet varmistaakseen tästä sopimuksesta johtuvien velvollisuuksiensa täyttämisen. Ne huolehtivat siitä, että tässä sopimuksessa määrättyt tavoitteet saavutetaan.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli on rikkonut aineellisesti kumppanuus- ja yhteistyösopimusta, se voi toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet tämän sopimuksen osalta kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen 57 artiklan mukaisesti.

4.17 ARTIKLA

Siirrettyä julkista valtaa käyttävät henkilöt

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikki sellaiset henkilöt, mukaan lukien valtion omistama yritys, yritys, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai etuoikeuksia, tai nimetty monopoli, jolle osapuoli on siirtänyt sääntelyyn liittyvää, hallinnollista tai muuta valtion toimivaltaa millä tahansa hallinnon tasolla kansallisen lainsäädännön mukaisesti, toimivat tätä toimivaltaa käyttäessään tässä sopimuksessa asetettujen osapuolen velvollisuuksien mukaisesti.

4.18 ARTIKLA

Ei välitöntä vaikutusta

Minkään tämän sopimuksen määräyksen ei voida tulkita luovan henkilöille muita oikeuksia tai velvollisuuksia kuin osapuolten välillä kansainvälisen oikeuden mukaisesti luodut oikeudet ja velvollisuudet. Vietnam voi edellyttää kansallisen lainsäädäntönsä nojalla toisin.

4.19 ARTIKLA

Liitteet

Tämän sopimuksen liitteet ovat erottamaton osa sopimusta.

4.20 ARTIKLA

Suhde muihin sopimuksiin

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, tällä sopimuksella ei korvata eikä irtisanota aiempia unionin tai sen jäsenvaltioiden ja Vietnamin välisiä sopimuksia.
2. Tämä sopimus on osa kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella säänneltyjä unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin yleisiä suhteita, ja se muodostaa osan yhteisestä institutionaalisesta kehyksestä.
3. Minkään tässä sopimuksessa ei voida tulkita velvoittavan osapuolta toimimaan tavalla, joka ei olisi yhteensopiva niiden Marrakeshissa 15 päivänä huhtikuuta 1994 *Maailman kauppajärjestön perustamisesta tehdyn Marrakeshin sopimuksen* mukaisten velvollisuuksien kanssa.

4. Tämän sopimuksen tullessa voimaan liitteessä 6 (Luettelo sijoitussopimuksista) luetellut unionin jäsenvaltioiden ja Vietnamin väliset sopimukset, niistä johdetut oikeudet ja velvollisuudet mukaan luettuina, irtisanotaan, niiden voimassaolo päättyy ja ne korvataan tällä sopimuksella¹.

5. Jos tätä sopimusta sovelletaan väliaikaisesti 4.13 artiklan (Voimaantulo) 4 kohdan mukaisesti, liitteessä 6 (Luettelo sijoitussopimuksista) lueteltujen sopimusten määräysten sekä kyseisistä sopimuksista johdettujen oikeuksien ja velvollisuuksien soveltaminen keskeytetään väliaikaisen soveltamisen päivästä². Jos tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen päätetään eikä tämä sopimus tule voimaan, soveltamisen keskeytyminen lakkaa ja liitteessä 6 (Luettelo sijoitussopimuksista) luetellut sopimukset ovat voimassa³.

6. Sen estämättä, mitä 4 ja 5 kohdassa määrätään, jonkin liitteessä 6 (Luettelo sijoitussopimuksista) luetellun sopimuksen nojalla voidaan nostaa kanne kyseisessä sopimuksessa vahvistettujen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti edellyttäen, että

- a) kanne koskee kyseisen sopimuksen väitettyä rikkomista, joka tapahtui ennen päivää, jona sopimuksen soveltaminen keskeytettiin 5 kohdan nojalla, tai, jos sopimuksen soveltamista ei ole keskeytetty 5 kohdan nojalla, ennen tämän sopimuksen voimaantulopäivää; ja

¹ Osapuolilla on yhteisymmärrys siitä, että myös liitteessä 6 (Luettelo sijoitussopimuksista) lueteltuihin sopimuksiin sisältyvien päättymis- ja tarkistuslausekkeiden voimassaolo päättyy.

² Osapuolilla on yhteisymmärrys siitä, että myös liitteessä 6 (Luettelo sijoitussopimuksista) lueteltuihin sopimuksiin sisältyvien päättymis- ja tarkistuslausekkeiden soveltaminen keskeytyy.

³ Tarkennetaan, ettei tämä virke saa tuoda voimaan sellaisia sopimuksia, jotka eivät ole vielä tulleet voimaan tai jotka on irtisanottu omien määräystensä mukaisesti.

b) enintään kolme vuotta on kulunut päivästä, jona sopimuksen soveltaminen keskeytettiin 5 kohdan nojalla, tai jos sopimuksen soveltamista ei ole keskeytetty 5 kohdan nojalla, tämän sopimuksen voimaantulopäivästä siihen päivään, jona kanne nostettiin.

7. Sen estämättä, mitä 4 ja 5 kohdassa määrätään, jos tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen päättyy eikä tämä sopimus tule voimaan, voidaan tämän sopimuksen nojalla nostaa kanne tässä sopimuksessa vahvistettujen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti edellyttäen, että

a) kanne koskee tämän sopimuksen väitettyä rikkomista, joka tapahtui tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen aikana; ja

b) enintään kolme vuotta on kulunut päivästä, jona sopimuksen väliaikainen soveltaminen päätettiin, siihen päivään, jona kanne nostettiin.

8. Tarkennetaan, ettei tämän sopimuksen nojalla ja siinä vahvistettujen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti voida nostaa kannetta, jos kanne koskee tämän sopimuksen väitettyä rikkomista, joka tapahtui ennen tämän sopimuksen voimaantulopäivää tai, jos tätä sopimusta sovelletaan väliaikaisesti, ennen väliaikaisen soveltamisen päivää.

9. Tätä artiklaa sovellettaessa ei sovelleta 4.13 artiklan (Voimaantulo) 7 kohdassa 'tämän sopimuksen voimaantulolle' annettua määritelmää.

4.21 ARTIKLA

Myöhemmät liittymiset unioniin

1. Unioni ilmoittaa Vietnamille kolmannen maan pyynnöstä liittyä unioniin.
2. Unionin ja jäsenyyttä hakevan ehdokasmaan välisten neuvotteluiden aikana unioni pyrkii
 - a) toimittamaan Vietnamille pyynnöstä ja siinä määrin kuin se on mahdollista tiedot kaikista tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvista seikoista; ja
 - b) ottamaan huomioon kaikki Vietnamin mahdollisesti esille tuomat huolenaiheet.
3. Unioni ilmoittaa Vietnamille mahdollisen unioniin liittymisen voimaantulosta.
4. Komitea tarkastelee riittävän ajoissa ennen kolmannen maan unioniin liittymisen päivämäärää liittymisen mahdollisia vaikutuksia tähän sopimukseen.

5. Kaikki Euroopan unionin uudet jäsenvaltiot liittyvät tähän sopimukseen unioniin liittymistä koskevaan liittymisasiakirjaan sisältyvällä tätä koskevalla lausekkeella siitä päivästä alkaen, jona ne liittyvät unioniin. Jos unioniin liittymistä koskevassa liittymisasiakirjassa ei määrätä unionin jäsenvaltion liittymisestä tähän sopimukseen ilman eri toimenpiteitä, unionin kyseinen jäsenvaltio liittyy tähän sopimukseen tallettamalla sopimuksen liittymisasiakirjan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ja Vietnamin ulkoasiainministeriöön tai edellä mainittujen seuraajille. Osapuolet voivat komitean päätöksellä toteuttaa kaikki tarvittavat sopeuttamiset tai siirtymäjärjestelyt.

4.22 ARTIKLA

Alueellinen soveltaminen

Tätä sopimusta sovelletaan

- a) EU-osapuolen osalta alueisiin, joihin sovelletaan *Euroopan unionista tehtyä sopimusta* ja *Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta* niissä määrätyin edellytyksin; ja
- b) Vietnamin osalta sen alueeseen.

Tämän sopimuksen viittaukset 'alueeseen' on tulkittava tässä mielessä, jollei nimenomaisesti toisin määrätä.

4.23 ARTIKLA

Todistusvoimaiset tekstit

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakin, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron sekä vietnamin kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.